

Program de formare pentru facilitatorii (shadow) pentru copii cu CES din învățământul preșcolar și primar

Empowering pre-primary schools
to integrate "shadows" for children
with special educational needs

2020-1-RO01-KA201 - 080227

Acest material a fost publicat cu sprijinul financiar al Comisiei Europene în cadrul proiectului Erasmus + "Empowering pre-primary schools to collaborate with "shadows" for children with special educational needs" (2020-1-RO01-KA201-080227). Proiectul SHADOW este coordonat de Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vrancea, în parteneriat cu Asociația Alternative Educaționale Vrancea, Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Asociacion Malaguena De Educacion y Formacion Europea (Spain), Buca Ilce Milli Egitim Mudurlugu (Turkey), Huseyin Avni Atesoglu Primary School (Turkey), Istituto Comprensivo di Maniago (Italy) și Centro Studi Pluriversum (Italy).

Conținutul prezentului material reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorilor, iar Agenția Națională și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care va fi folosit conținutul informației.

Elaborarea metodologiei de formare a fost coordonată de Silviu Daniel BREBULEȚ (Centrul Județean de Resurse și Asistență Educațională Vrancea, cu participarea:

- Mădălina Brebuleț, Florentina Steluța Ciomaga and Liliana Jeny Mihai (CJRAE Vrancea);
- Daniela Danet Popoiu, Dănuț Emil Popoiu and Daniel Gheorghe Gherasim (AAE Vrancea);
- Maria Cristina Popa, Daniela Carmen Popa, Carmen Chișiu (Universitatea Lucian Blaga din Sibiu);
- Pedro Leiva Padilla (Asociacion Malaguena De Educacion Y Formacion Europea);
- Anita Montagna, Martina Giorgi, Anna Maria Locatello (Centro Studi Pluriversum)
- Nadia Laterza, Daiana Altera, Silvia Palazzo, Roberta Paviotti (Istituto Comprensivo Di Maniago);
- Yasin AKAY, Barış YILMAZ (Huseyin Avni Atesoglu Primary School);
- Ayhan Kuran, Hüseyin Güneş (Buca Ilce Milli Egitim Mudurlugu).

Material tradus din limba engleză. În caz de discrepanțe între versiunile lingvistice, prevalează versiunea în limba engleză.

CUPRINS

<i>Informații generale despre programul de formare .....</i>	<i>1</i>
1. Nevoia formării pentru facilitatorii pentru copiii cu CES.....	1
2. Designul formării.....	4
2.1. Număr de ore.....	4
2.2. Obiective principale.....	5
2.3. Obiective operaționale	5
2.4. Competențe dezvoltate.....	5
2.5. Detailed agenda of the training	5
2.6. Strategii și instrumente de evaluare	7
2.7. Bibliography	9
<i>Modulul 1. Competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă.....</i>	<i>11</i>
<i>Modulul 2. Empatie și respect față de nevoile și opiniile celorlalți.....</i>	<i>19</i>
<i>Modulul 3. Răbdare și auto-control.....</i>	<i>31</i>
<i>Modulul 4. Adaptabilitate și interes pentru feedback din partea copiilor și a profesorilor .....</i>	<i>40</i>
<i>Modulul 5. Valorizarea diversității și respectarea diferențelor .....</i>	<i>49</i>
<i>Modulul 6. Inteligență emoțională și competențe de management al stresului .....</i>	<i>59</i>
<i>Modulul 7. Flexibilitate și adaptabilitate la situații și reacții imprevizibile din partea copiilor, în special cei cu CES..</i>	<i>69</i>
<i>Modulul 8. Abilitatea de a fi suportiv, de ajutor și încredere, de a încuraja copiii să-și împărtășească problemele .....</i>	<i>79</i>
Exemple de chestionare de auto-analiză pentru participanți	89
Exemple de chestionare de auto-evaluare pentru formatori.....	91

INTRODUCERE

Informații generale despre programul de formare

Denumire: Program de formare a facilitatorilor (shadows) pentru copiii cu CES din învățământul primar și preșcolar pentru deplina colaborare cu profesorii de la clasă

Tipul programului: formare pentru facilitatori

Grup țintă: facilitatorii (profesori sau nu) care lucrează cu copiii cu CES din învățământul primar și preșcolar

1. Nevoia formării pentru facilitatorii pentru copiii cu CES

Datele colectate de la aproximativ 800 de specialiști în educație (majoritatea profesori din învățământul preșcolar și primar, dar și consilieri școlari, psihologi, asistenți sociali, pedagogi etc.) din cele patru țări (România, Spania, Italia și Turcia) subliniază o atitudine foarte pozitivă cu privire la prezența shadows în clase în care sunt integrați copii cu CES.

Există o atitudine generală pozitivă cu privire la utilitatea shadows în clase, având în vedere că shadows sunt percepuți ca fiind foarte utili pentru copiii cu CES (83% dintre respondenți sunt de acord cu acest aspect), dar și pentru profesorul de la clasă (60%) și pentru ceilalți elevi din clasă (50%); mai puțin de 2% dintre respondenți consideră că shadows nu sunt utili în clasele în care sunt integrați copii cu CES.

Această atitudine pozitivă se regăsește în toate țările analizate, singura diferență fiind că în Spania, Italia și Turcia shadow este perceput ca fiind mai util pentru profesorul de la clasă comparativ cu restul elevilor, în timp ce în România shadow este perceput ca fiind mai util pentru copiii fără CES comparativ cu profesorii. Totuși, în toate țările, cel puțin două treimi dintre respondenți consideră că shadows sunt utili pentru copiii cu CES, aceasta fiind utilitatea percepută ca principală a prezenței shadows în clase.

Utilitatea shadows pentru elevii fără CES (restul clasei) este mai evidentă pentru profesorii din învățământul preșcolar comparativ cu profesorii din învățământul primar, ceea ce sugerează că este mai dificil pentru profesorii din grădinițe să gestioneze comportamentul celorlalți copii în

timp ce acordă atenție copiilor cu CES, iar acești profesori consideră că prezența unui shadow care să-i asiste este foarte benefică.

În timp ce utilitatea shadows pentru copiii cu CES este vizibilă în mod egal pentru specialiștii fără experiență și cei cu experiență, utilitatea shadows pentru profesorul de la clasă și restul elevilor este mai evidentă pentru specialiștii cu experiență, ceea ce sugerează că experiența în educație scoate în evidență rolul important al shadows.

Atitudinea pozitivă cu privire la shadows se regăsește în evaluările realizate cu privire la numărul necesar de shadows în clasele în care sunt integrați copii cu CES, peste 98% dintre respondenți considerând că cel puțin un shadow este necesar în clasă. Există o predilecție în a considera că un shadow este necesar pentru fiecare copil cu CES, dar procentul respondenților care consideră că un shadow pentru fiecare clasă este suficient este destul de ridicat încât să ne facă să considerăm că este necesară o analiză suplimentară pentru a aduce clarificări cu privire la acest subiect.

Numărul necesar de shadows într-o clasă este influențat cu siguranță de cultură, având în vedere că în România și Spania tendința este de a considera că este necesară prezenta unui shadow pentru fiecare copil cu CES, pe când în Italia și, în special, în Turcia tendința este de a considera că este suficient un shadow pentru toți copiii cu CES din clasă.

Profesorii din învățământul preșcolar au o tendință puternică de a considera că ar trebui să fie asistați de către un shadow pentru fiecare copil cu CES, în timp ce profesorii din învățământul primar tind să fie de acord cu ideea conform căreia un shadow în clasă este suficient; ceilalți specialiști sunt indeciși, cu procente similare pentru fiecare opțiune aleasă.

Specialiștii fără experiență se focalizează mai mult pe utilitatea de a avea un shadow pentru fiecare copil cu CES din clasă (expertiza lor limitată făcându-i mai receptivi în a solicita sprijin și asistență), în timp ce specialiștii cu experiență sunt indeciși, alegând ambele opțiuni.

În cadrul activităților educaționale, shadows sunt percepuți ca fiind cooperanți atât cu profesorul de la clasă cât și cu elevii cu CES, astfel că aceștia trebuie să dețină competențe dezvoltate pentru a coopera corespunzător cu cele două categorii de actori educaționali menționați; totuși, conform respondenților noștri, competențele de cooperare cu profesorul de la clasă sunt ușor mai importante.

Din nou, am observat impactul cultural asupra evaluării acestui aspect: în timp ce competențele de colaborare cu profesorul de la clasă sunt mai puțin importante pentru România, competențele de colaborare cu elevii cu CES sunt mai puțin importante pentru Italia și Turcia comparativ cu România și Spania.

Statutul și experiența nu influențează semnificativ această evaluare.

Rolul principal al shadows în clasă este de a asista profesorul de la clasă în implementarea activităților educaționale selectate pentru copiii cu CES; totuși, toate cele 5 roluri analizate sunt selectate de cel puțin jumătate dintre respondenți, evidențiind încă o dată, rolul important pe care ar trebui să îl dețină shadow în clasă.

În timp ce evaluarea importanței posibilelor roluri ale shadows este influențată semnificativ de cultură (cu excepția rolului shadow în evaluare, care este evaluat similar în toate țările), analiza între țări a evidențiat diferite interese: în România, principalul rol al shadow este de a facilita colaborarea dintre copiii cu CES și restul clasei; în Spania, rolul lui shadow este de a stabili obiectivele educaționale pentru copiii cu CES; în Italia și Turcia, rolul principal al shadow este de a implementa activitățile educaționale selectate.

Rolul lui shadow de a selecta activitățile educaționale și de a facilita colaborarea între copiii cu CES și restul clasei este mai important pentru profesorii din învățământul preșcolar comparativ cu profesorii din învățământul primar, în timp ce experiența nu influențează semnificativ această evaluare.

Rolul important atribuit către shadows de respondenții noștri se confirmă aceștia considerând că shadows trebuie să fie implicați în procesul de luare a deciziilor, aproape 90% dintre respondenți considerând că shadows trebuie să colaboreze cu profesorul de la clasă pentru a lua decizii împreună sau cel puțin să fie responsabili de adaptarea deciziilor pentru copiii cu CES (aproape două treimi dintre respondenți au acordat atenție deosebită colaborării pentru a lua decizii comune).

Cea mai pozitivă atitudine cu privire la implicarea shadows în procesul de luare a deciziilor se regăsește în România și Italia, unde patru din cinci specialiști pledează pentru colaborarea deplină în luarea deciziilor. O atitudine la fel de pozitivă, dar mai rezervată, se regăsește în Spania, unde majoritatea respondenților susțin colaborarea, dar o treime dintre respondenți consideră că cel mai potrivit rol pentru shadows este cel de a adapta deciziile la copiii cu CES, fără ca shadows să fie implicați în luarea acestor decizii. Atitudinea din Turcia cu privire la implicarea shadows în luarea deciziilor este neutră: în timp ce o treime dintre respondenți pledează pentru colaborare în luarea deciziilor, un sfert dintre aceștia consideră că singurii care pot lua decizii sunt profesorii, iar shadows doar asistă. Totuși, elementul comun regăsit în toate țările este că numărul specialiștilor care au pledat pentru cel puțin o oarecare implicare a shadows în luarea deciziilor este mai mare decât numărul specialiștilor care consideră că doar profesorul trebuie să decidă.

Profesorii din învățământul preșcolar sunt mai receptivi în ceea ce privește implicarea shadows în luarea deciziilor comparativ cu profesorii din învățământul primar (această opțiune poate fi conectată de cererea profesorilor din învățământul preșcolar de a avea un shadow pentru fiecare copil cu CES și de faptul că aceștia consideră că impactul shadows asupra copiilor fără CES este mai important), dar experiența nu influențează percepția cu privire la necesitatea de a implica shadows în luarea deciziilor.

Profilul unui shadow care este capabil să coopereze cu profesorul de la clasă este clar centrat pe competențele personale, cele mai importante fiind abilitățile de lucru în echipă, empatie, răbdare și auto-control, respectarea diferențelor, inteligență emoțională și competențe de management al stresului, atitudine suportivă. Totuși, sunt solicitate și câteva competențe profesionale: adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor, dar și din partea profesorilor de la clasă și flexibilitate în cazul situațiilor neprevăzute care implică copiii cu CES. Cultura are un impact foarte mare asupra identificării acestui profil, importanța competențelor

fiind evaluată diferit în fiecare țară. Respondenții din Spania au cele mai multe solicitări din partea shadows, cei din România și Italia sunt mai moderați, în timp ce participanții din Turcia au tendința generală de a subevalua

În acord cu aceste date, autorii cercetării subliniază faptul că un program de formare dedicat dezvoltării competențelor shadow de a coopera pe deplin cu profesorii trebuie structurat pe 8 Modulul:

❑ **3 Modulul obligatorii:** competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile celorlalți; răbdare și auto-control;

❑ **5 Modulul opționale:** adaptabilitate și interes pentru feed-back din partea copiilor și a profesorilor; valorizarea diversității și respectarea diferențelor; inteligență emoțională și competențe de management a stresului; flexibilitate și adaptabilitate în cazul situațiilor sau reacțiilor neprevăzute din partea copiilor, în special cei cu CES; abilitatea de a fi suportiv, de ajutor și încredere, să încurajeze copiii să-și împărtășească problemele.

Încă o dată, impactul puternic pe care îl are cultura asupra evaluării acestor competențe necesare pentru shadows face ca adaptarea acestei formări să fie necesară și relevantă, și formatorii trebuie să o adapteze fie prin selectarea Modulurilor relevante, fie prin introducerea altor teme și Modulul care să reflecte nevoile de formare naționale sau locale.

Mai mult decât atât, formarea pentru shadows trebuie să fie adaptată la istoricul profesional al shadows din fiecare țară; spre exemplu, cel puțin în România sau în orice altă țară în care shadows pot fi adulți fără o calificare profesională, activitățile de formare trebuie să fie adaptate la potențialul de învățare al acestora, un contra exemplu fiind Italia, unde shadows sunt reprezentați de profesori cu o pregătire înaltă.

2. Designul formării

2.1. Număr de ore

Având în vedere faptul că facilitatorii nu pot fi implicați în programe de formare de durată (spre deosebire de cadrele didactice care sunt obișnuite cu astfel de formări), programul de formare pentru facilitatori este organizat pentru o durată de 12 ore, astfel:

❑ 6 ore pentru modulele obligatorii (3 module de 2 ore fiecare, incluzând activități de învățare și evaluare);

❑ 4,5 ore pentru modulele opționale (3 module de 1,5 ore fiecare, incluzând activități de învățare și evaluare);

❑ 1,5 ore pentru evaluarea finală, feed-back și concluzii.

Structura programului de formare poate fi adaptată în funcție de regulile din țara în care este implementat sau în funcție de experiența profesională a participanților; cea mai importantă adaptare este cea referitoare la selecția modulelor opționale: am propus 5 module, dar recomandăm ca instituțiile de formare să le selecteze pe cele mai relevante 3 în funcție de propriile criterii, pentru a menține formarea la o durată rezonabilă și pentru a facilita învățarea.

2.2. Obiective principale

Principalul obiectiv al formării este dezvoltarea competențelor facilitatorilor de a colabora cu profesorii de la clasă în beneficiul copiilor cu cerințe educaționale speciale, pornind de la premisa că majoritatea specialiștilor sunt de acord că profesorii și facilitatorii ar trebui să colaboreze în deciziile privind cele mai bune abordări educaționale (activități, instrumente pedagogice etc.) și în adaptarea acestora pentru copiii cu CES, menținând totuși eficiența acestora și pentru restul copiilor din clasă.

2.3. Obiective operaționale

- să dezvolte competențele personale ale facilitatorilor necesare pentru deplina colaborare cu profesorii și copiii, în special cele de colaborare și lucru în echipă, empatie și respect pentru nevoile și opiniile altora, răbdare și auto-control;
- să dezvolte competențele profesionale ale facilitatorilor necesare pentru deplina colaborare cu profesorii și copiii, în special adaptabilitatea, flexibilitatea, inteligența emoțională, respectul pentru diferențe și abilitatea de a fi suportiv și de încredere.
- să încurajeze facilitatorii pentru colaborarea cu profesorii în activități educaționale în clasele incluzive, să le dezvolte receptivitatea pentru ideile și soluțiile de la profesori și chiar de la copii, să determine facilitatorii să fie mai flexibili în a se implica în toate etapele demersului educațional: planificare, implementare, evaluare.

2.4. Competențe dezvoltate

- competențe personale: abilități de colaborare și lucru în echipă; empatie și respect pentru nevoile și opiniile altora; răbdare și auto-control;
- competențe profesionale: în funcție de modulele selectate, pot fi vizate: adaptabilitatea și interesul pentru feed-back din partea profesorilor și copiilor; valorizarea diversității și respect pentru diferențe; inteligența emoțională și abilitățile de management al stresului; flexibilitatea și adaptabilitatea la situații imprevizibile sau reacțiile copiilor, în special ale celor cu CES; abilitatea de a fi suportiv și de încredere, de a încuraja copiii să-și împărtășească problemele.

2.5. Detailed agenda of the training

Modulul 1. Competențe de colaborare și comunicare, abilități de lucru în echipă

interval	sesiunea	activități
09.00 – 10.00	sesiunea 1	Activitatea 1. Protagonistul
10.00 – 10.20	coffee break	
10.20 – 11.00	sesiunea 2	Activitatea 2. Turnul
11.00 – 11.20	coffee break	
11.20 – 11.40	sesiunea 3	Analiză și evaluare. Lucru în echipă vs. individual

Modulul 2. Empatie și respect față de nevoile și opiniile celorlalți

interval	sesiunea	activități
09.00 – 10.00	sesiunea 1	Activitatea 1. Empatie și respect
10.00 – 10.20	coffee break	
10.20 – 11.00	sesiunea 2	Activitatea 2. Cum mă simt?
11.00 – 11.20	coffee break	
11.20 – 11.40	sesiunea 3	Analiză și evaluare. Ce am învățat?

Modulul 3. Răbdare și auto-control

interval	sesiunea	activități
09.00 – 10.00	sesiunea 1	Activitatea 1. Caruselul
10.00 – 10.20	coffee break	
10.20 – 11.00	sesiunea 2	Activitatea 2. Îmbunătățirea auto-controlului
11.00 – 11.20	coffee break	
11.20 – 11.40	sesiunea 3	Analiză și evaluare. Cum putem acționa?

Modulul 4. Adaptabilitate și interes pentru feedback din partea copiilor și a profesorilor

interval	sesiunea	activități
09.00 – 09.40	sesiunea 1	Activitatea 1. Puterea de adaptabilitate
09.40 – 10.00	coffee break	
10.00 – 10.40	sesiunea 2	Activitatea 2. Impactul feed-back-ului
10.40 – 10.50	coffee break	
10.50 – 11.00	sesiunea 3	Analiză și evaluare. Mingea cu întrebări

Modulul 5. Valorizarea diversității și respectarea diferențelor

interval	sesiunea	activități
09.00 – 09.40	sesiunea 1	Activitatea 1. #Hastag pentru incluziune
09.40 – 10.00	coffee break	
10.00 – 10.40	sesiunea 2	Activitatea 2. Suntem toți experți
10.40 – 10.50	coffee break	
10.50 – 11.00	sesiunea 3	Analiză și evaluare. SCAMPER

Modulul 6. Inteligență emoțională și competențe de management al stresului

interval	sesiunea	activități
09.00 – 09.40	sesiunea 1	Activitatea 1. Pot manageria stresul
09.40 – 10.00	coffee break	
10.00 – 10.40	sesiunea 2	Activitatea 2. Puncte de vedere
10.40 – 10.50	coffee break	
10.50 – 11.00	sesiunea 3	Analiză și evaluare

Modulul 7. Flexibilitate și adaptabilitate la situații și reacții imprevizibile din partea copiilor, în special cei cu CES

interval	sesiunea	activități
09.00 – 09.40	sesiunea 1	Activitatea 1. Ar trebui să planificăm o vânatoare de comori?
09.40 – 10.00	coffee break	
10.00 – 10.40	sesiunea 2	Activitatea 2. Hai să jucăm vânatoarea de comori
10.40 – 10.50	coffee break	
10.50 – 11.00	sesiunea 3	Analiză și evaluare. Compararea grupurilor

Modulul 8. Abilitatea de a fi suportiv, de ajutor și încredere, de a încuraja copiii să-și împărtășească problemele

interval	sesiunea	activități
09.00 – 09.40	sesiunea 1	Activitatea 1. Ce emoție este?
09.40 – 10.00	coffee break	
10.00 – 10.40	sesiunea 2	Activitatea 2. Finalul poate fi inventat
10.40 – 10.50	coffee break	
10.50 – 11.00	sesiunea 3	Analiză și evaluare. Ce trebuie făcut la clasă?

2.6. Strategii și instrumente de evaluare

Evaluarea cuprinde evaluare periodică, feed-back și evaluare finală.

A. Evaluarea periodică este organizată în fiecare modul, în ultima sesiune, conform metodologiei de implementare a fiecărui modul.

B. Feed-back-ul final va fi solicitat participanților în ultima sesiune de 2 ore.

Această activitate include discuții de grup pentru o mai bună înțelegere a efectelor percepute ale formării, evaluarea metodologiei de formare și gradului de atingere a obiectivelor etc.

Această activitate poate de asemenea include un scurt chestionar pentru participanți, solicitându-le aceleași date ca în discuțiile de grup dar într-o manieră cantitativă care să permită

instituției furnizoare de formare să ia deciziile necesare pentru dezvoltarea ulterioară a formării pentru a atinge rezultate mai bune.

Datele colectate cu ajutorul chestionarelor pot fi analizate cu formabilii în discuțiile de grup, dar fără remarci personale și păstrând răspunsurile anonime; de obicei, dor informații referitoare la întreg grupul sunt prezentate cursanților (spre exemplu: „majoritatea dvs. ați menționat că...”, „media evaluărilor realizate de grupul dvs. a fost ...”).

Un exemplu de astfel de chestionar poate fi următorul (adaptat după Brebulet, S.D. (2019). Remigrant children in European schools. Methodology for teachers training. Odobești: Alternative Educaționale).

Exemplu de chestionar de feed-back		Dezacord total ↓	Nici acord, nici dezacord ↓			Acord total ↓
1	Programul de formare și-a atins obiectivele.	1	2	3	4	5
2	Acum înțeleg mai bine conceptele prezentate.	1	2	3	4	5
3	Mi-am dezvoltat competențele care au făcut obiectul formării.	1	2	3	4	5
4	Acum sunt mai bine pregătit pentru a colabora cu facilitatorii pentru copiii cu CES.	1	2	3	4	5
5	Acum înțeleg mai bine rolul meu în activitatea cu facilitatorii pentru copiii cu CES din învățământul de masă.	1	2	3	4	5
6	Pot răspunde mai bine nevoilor psihologice și educaționale ale copiilor cu CES, inclusiv printr-o colaborare mai bună cu facilitatorii.	1	2	3	4	5
7	Sunt motivat pentru a participa la alte activități de formare pe această temă.	1	2	3	4	5
8	Sesiunile de formare au răspuns nevoilor mele specifice de dezvoltare profesională.	1	2	3	4	5
		Total nesatisfăcător ↓				Total satisfăcător ↓
9	Evaluare generală a sesiunilor de formare	1	2	3	4	5

Dacă aveți alte comentarii, vă rugăm să ne sprijiniți în organizarea unor formări mai eficiente pe viitor.

C. Evaluarea finală va fi organizată în ultima sesiune de 1,5 ore dedicată evaluării, feed-back-ului și concluziilor și va cuprinde o prezentare în fața grupului a achizițiilor fiecărui participant și a planurilor acestuia pentru integrarea competențelor noi în activitățile de sprijin a copiilor cu cerințe educaționale speciale în eforturile acestora de integrare în activitățile educaționale și sociale din școală, inclusiv exemple personale de activități viitoare pe care facilitatorii le pot implementa pentru atingerea acestor obiective. Fiecare activitate va fi discutată cu ceilalți facilitatori pentru a identifica modalități potențiale de optimizare a acestor activități; în acest mod, evaluarea nu este doar o măsură a competențelor dezvoltate prin formare, ci și o oportunitate de a le dezvolta în continuare.

În funcție de țara în care se organizează formarea, alte modalități de evaluare pot fi utilizate, în acord cu legislația și metodologiile uzuale în acel spațiu educațional.

2.7. Bibliografie

Committee on the Rights of Persons with Disabilities. (2016). *General Comment No. 4 (2016) on the right to inclusive education*. CRPD/C/GC/4.

Council of Europe Commissioner for Human Rights. (2017). *Fighting school segregation in Europe through inclusive education. Position paper*. Strasbourg: Council of Europe.

Council of the European Union. (2017). *Conclusions of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on inclusion in diversity to achieve a high quality education for all*. (2017/C 62/02). Brussels: Council of the European Union.

Council of the European Union. (2018). *Council Recommendation of 22 May 2018 on promoting common values, inclusive education, and the European dimension of teaching*. (2018/C 195/01). Brussels: Council of the European Union.

Darling-Hammond, L. and Cook-Harvey, C.M. (2018). *Educating the whole child: improving school climate to support student success*. Palo Alto, California: Learning Policy Institute European

European Agency for Development in Special Needs Education. (2011). *Mapping the implementation of policy for inclusive education: an exploration of challenges and opportunities for developing indicators*. (S. Ebersold and A. Watkins, eds.). Odense, Denmark.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2016). *Raising the achievement of all learners in inclusive education: literature review*. (A. Kefallinou, ed.). Odense, Denmark.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2017). *Inclusive early childhood education: new insights and tools – final summary report*. (M. Kyriazopoulou, P. Bartolo, E. Björck-Åkesson, C. Giné and F. Bellour, eds.). Odense, Denmark.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2019). *Teacher professional learning for inclusion: literature review*. (A. De Vroey, S. Symeonidou and A. Watkins, eds.). Odense, Denmark.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2020). *Teacher professional learning for inclusion: an analysis of country policies in Europe*. (S. Symeonidou, A. De Vroey and A. Lecheval, eds.). Odense, Denmark.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2020). *Teacher professional learning for inclusion: policy mapping grids*. Odense, Denmark.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2021). *Aligning competence frameworks for teacher professional learning for inclusion. Conceptual working paper*. (L. Florian, ed.). Odense, Denmark.

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2021). *Key principles – supporting policy development and implementation for inclusive education*. (V. J. Donnelly and A. Watkins, eds.). Odense, Denmark

European Agency for Special Needs and Inclusive Education. (2022). *Profile for inclusive teacher professional learning: including all education professionals in teacher professional learning for inclusion*. (A. De Vroey, A. Lecheval and A. Watkins, eds.). Odense, Denmark

European Commission. (2017). *Preparing teachers for diversity: the role of initial teacher education. Final report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

European Commission. (2013). *Supporting teacher competence development for better learning outcomes*. Brussels: European Commission.

European Commission/EACEA/Eurydice. (2020). *Equity in school education in Europe: Structures, policies and student performance. Eurydice report*. Luxembourg: Publications Office of the European Union

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2022). *Data collection and analysis of Erasmus+ projects: focus on inclusion in education: final report*, Publications Office of the European Union.

OECD. (2005). *Teachers matter: attracting, developing and retaining effective teachers*. Paris: OECD Publishing

OECD. (2016). *Low-performing students: why they fall behind and how to help them succeed*. Paris: OECD Publishing

OECD. (2019). *Future of education and skills 2030: conceptual learning framework*. Student Agency for 2030.

UNESCO International Bureau of Education. (2016). *Reaching out to all learners: a resource pack for supporting inclusive education*. Geneva: UNESCO International Bureau of Education.

UNESCO International Bureau of Education. (2015). *Teacher policy development guide: summary*. Paris: UNESCO

UNESCO International Bureau of Education. (2017). *A guide for ensuring inclusion and equity in education*. Paris: UNESCO

UNESCO International Bureau of Education. (2020). *Global education monitoring report 2020: inclusion and education: all means all*. Paris: UNESCO.

MODULUL 1

**Competențe de colaborare și comunicare, abilități
de lucru în echipă**

Activitatea 1. Protagonistul

Activitatea 2. Turnul

Analiză și evaluare. Lucru în echipă vs. individual

Activitatea 1

Protagonistul

Prezentare generală

Această activitate utilizează interacțiunea de grup pentru a-i ajuta pe „shadows” să-și dezvolte competențele de comunicare și colaborare.

Această activitatea permite specialiștilor cu rol de „shadow” să se implice în activități educaționale care necesită și dezvoltă abilitățile de lucru în echipă.

Obiective

- ✓ să dezvolte competențele de colaborare și comunicare ale „shadows”
- ✓ să dezvolte receptivitatea „shadows” de a lucra în echipă”

Materiale & resurse

☐ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☒ resurse specifice: chair	

Timp

60 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în grupuri de câte 4-5 membri, în funcție de numărul total de participanți. În cadrul grupurilor mici, fiecare participant vorbește despre el pentru câteva minute (2-3 minute), împărtășind ceea ce consideră relevant și vor să comunice celorlalți; ceilalți membri ai grupului ascultă fără să intervină și fără să pună întrebări. Apoi, următorul membru al grupului vorbește despre el și tot așa, până când toți membrii grupului trec prin această etapă.

După 8-10 minute, activitatea continuă în grupurile mici, iar un participant, numit protagonist, stă în fața grupului și primește întrebări; protagonistul nu are voie să răspundă la întrebări ci lasă un alt membru din grup să răspundă în locul lui, de genul „Eu sunt ... (numele protagonistului) și răspunsul meu este....”. Dacă nimeni din grup nu știe răspunsul la întrebare, aceștia vor crea un răspuns pentru protagonist. În tot acest timp, protagonistul ascultă, fără să aibă posibilitatea de a interveni. După 5 minute de întrebări, protagonistul are la dispoziție 1-2 minute pentru a răspunde la întrebările la care colegii lui nu au răspuns corect. Apoi, protagonistul se schimbă pe rând până când toți membrii grupului au fost în rolul de protagonist.

După finalizarea activității din grupurile mici în care fiecare membru a fost protagonist, activitatea continuă în grupul mare, iar formatorul pornește o discuție de grup cu privire la scopul acestei activități și ceea ce au învățat participanții din această activitate, focalizându-se pe comunicare și cunoașterea celorlalți.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să implicați toți participanții în răspunsul la întrebările pentru protagonist
- ✓ acordați atenție deosebită monitorizării timpului alocat fiecărei activități, cât și respectării regulilor referitoare la cine are voie să răspundă în fiecare etapă din activitate

Analiză și evaluare

Formatorul încurajează „shadows” să împărtășească experiența lor personală cu privire la comunicarea specifică din diferite grupuri de lucru și dirijează discuția cu scopul de a facilita colectarea de feed-back din partea participanților.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită participanților „shadows” să reflecteze asupra rezultatelor din activitatea anterioară și modalitățile specifice în care pot utiliza aceste rezultate în colaborarea cu profesorul de la clasă, astfel încât să fie pregătiți să împărtășească cel puțin un exemplu în activitatea următoare.

Activitatea 2

Turnul

Prezentare generală

Această activitate utilizează o activitate simplă care îi ajută pe „shadows” să-și dezvolte abilitățile de lucru în echipă și receptivitatea de a colabora și comunica în diferite grupuri.

Obiective

- ✓ să dezvolte competențele de colaborare și comunicare ale „shadows”
- ✓ să dezvolte receptivitatea „shadows” de a lucra în echipă”

Materiale & resurse

☐ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☒ resurse specifice: plastice și plastic straws	

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în grupuri de câte 5/6 membri, în funcție de numărul total de participanți. Fiecare grup primește un set de resurse specifice (3 benzi de plastilină și 15 paie de plastic) și li se solicită să lucreze împreună la construirea celui mai înalt turn. Se consideră finalizat turnul care stă în picioare fără sprijin. Fiecare grup are la dispoziție 10 minute pentru a realiza turnul.

După ce toate grupurile au fost felicitate pentru turnurile lor, formatorul inițiază o discuție cu toți participanții prin adresarea unor întrebări de genul:

- Construcția a fost rezultatul unei idei individuale sau a lucrului în echipă?
- Au participat toți membrii grupului? A rămas cineva pe afară sau a fost reticent în a participa? De ce?
- Au avut toate grupurile un lider? Dacă nu, cum au reușit grupurile fără lider să se coordoneze?
- A fost eficientă comunicarea din grup pe parcursul activității?
- Este posibil ca anumite aspecte identificate în cadrul acestei sarcini simple să poată fi aplicate în cadrul unei sarcini educaționale mai complexe?

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți conștienți de rolul limitat pe care îl aveți în timp ce se construiesc turnurile; nu oferiți sfaturi, nu încurajați toți participanții să participe, nu împărtășiți ideile dvs. etc.
- ✓ acordați atenție deosebită observării rolurilor diferite pe care participanții și le asumă și utilizați această informație în sesiunea de analiză.

Analiză și evaluare

Formatorul solicită „shadows” să reflecteze asupra implicării lor în cadrul grupului și să comenteze acest aspect, inițiind o discuție despre rolurile diferite pe care le pot avea membrii unei echipe și cât de important este ca rolul să ți se potrivească în cadrul activităților educaționale.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul recomandă „shadows” să citească despre cele 9 roluri ale membrilor unei echipe definite de Belbin (<https://www.belbin.com/about/belbin-team-roles>) și să reflecteze asupra rolului pe care ei îl dețin de obicei în echipele de lucru.

Activitea 3 – analiză și evaluare

Lucru în echipă vs. individual

Prezentare generală

Această activitate este utilizată pentru a vedea pe scurt ce se întâmplă în cadrul unei sesiuni de formare, concluziile finale ale zilei și eventuale sugestii de activități pe care „shadows” le pot folosi în munca viitoare atunci când colaborează cu profesorul de la clasă.

Obiective

- ✓ să îi facă pe participanții să reflecteze asupra activităților de formare și asupra achizițiilor individuale și de grup
- ✓ să îi facă pe participanți să reflecteze asupra noilor strategii, instrumente și resurse pe care le pot utiliza în viitoare colaborare cu profesorii de la clasă

Materiale & resurse

- instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)
- instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)
- fișe de lucru
- specific resources:
- instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
- instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)

Timp

20 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul solicită „shadows” să reflecteze asupra lucrului în echipe din activitatea anterioară și apoi să reflecteze individual asupra următoarelor aspecte:

- implicarea tuturor membrilor echipei în rezolvarea sarcinii specifice;
- adaptarea individuală a fiecărui membru din echipă la nevoile echipei;
- modalitățile specifice prin care echipa a valorificat competențele și cunoștințele fiecărui membru;
- timpul de care a fost nevoie și felul în care echipa a reușit să administreze timpul alocat fiecărei sarcini;
- felul în care echipa a acceptat (sau nu) sugestiile și opiniile fiecărui membru;
- factorii generali care au influențat eficacitatea echipei.

Apoi, formatorul pornește o discuție de grup întrebând dacă este mai eficient să lucrezi singur sau în echipe mici, conducând încet discuția către importanța lucrului în echipă în cadrul activităților educaționale pentru copiii cu cerințe educaționale speciale.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să încurajați toți participanții să vorbească, chiar dacă opinia lor nu este neapărat valoroasă pentru importanța lucrului în echipă
- ✓ acordați atenție deosebită emoțiilor puternice resimțite de anumiți participanți

Reflecție pentru formatori

Când aveți timp, reflectați asupra modului în care ați coordonat activitățile de formare și asupra rezultatelor obținute. Ce a fost bine? Ce ați putea îmbunătăți?

Vă rugăm să reflectați asupra acestei sesiuni de formare. Dacă ați fi fost cursant astăzi, ce v-ar fi plăcut? Ce ați fi schimbat?

Aveți în vedere faptul că formabilii de astăzi sunt facilitatori (shadows) care colaborează cu profesorii pentru a furniza servicii educaționale de o mai bună calitate copiilor cu CES. Ce competențe și abilități și-au dezvoltat astăzi? Ce aspecte specifice puteți valorifica din experiza lor în calitatea dvs. de formator?

Și, la fel de important, vă rugăm să reflectați asupra a ceea ce ați învățat dvs. astăzi de la facilitatorii participanți la curs; puteți identifica un element din expertiza lor pe care-l puteți utiliza sau adapta pentru a vă dezvolta abilitățile de comunicare în organizarea, managementul și desfășurarea activităților dvs. de formare?

MODULUL 2

Empatie și respect față de nevoile și opiniile celorlalți

Activitea 1. Empatie și respect

Activitea 2. Cum mă simt?

Analiză și evaluare. Ce am învățat?

Activitatea 1

Empatie și respect

Prezentare generală

Această activitate utilizează reacțiile altor persoane la anumite situații pentru a ajuta „shadows” să-și dezvolte competențele empatice. Această activitate permite „shadows” să vadă, să înțeleagă, să internalizeze și să arate empatie față de opiniile și sentimentele celorlalți.

Obiective

- ✓ să dezvolte empatia și respectul „shadows” față de nevoile și opiniile celorlalți
- ✓ să dezvolte conștientizarea și receptivitatea „shadows” față de existența unor diferite opinii și emoții

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☐ specific resources:	

Timp

60 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în grupuri de câte 5 membri și le solicită să reflecteze, în fiecare grup, asupra dificultăților și problemelor cu care se confruntă în activitatea lor ca shadows și să decidă care este cel mai important aspect pe care vor să-l discute cu restul participanților. Sarcina lor în acest moment este să scrie pe o foaie de hârtie cele mai importante probleme în maxim 3 propoziții.

După 5 minute, când grupurile au terminat această sarcină simplă, formatorul solicită grupurilor să facă schimb de foi cu celelalte grupuri, astfel încât fiecare grup să aibă o foaie diferită de cea pe care au scris-o.

Fiecare grup are la dispoziție 3 minute să citească ce este scris pe foaie pe care o dețin acum și să înțeleagă foarte bine problema descrisă. Următoarea lor sarcină este să proiecteze un joc de rol pentru a sublinia dificultatea/problema descrisă și o posibilă modalitate de rezolvare a acestei dificultăți. Au la dispoziție 5-10 minute pentru a proiecta jocul de rol, după care fiecare grup joacă micul scenariu în 3-4 minute.

După ce fiecare grup și-a jucat scena, formatorul adresează următoarele întrebări:

- Ce credeți că simte personajul principal și cum ați înțeles asta?
- Ce ați face sau ce ați spune dacă ați fi prieten cu personajul principal?

După finalizarea prezentărilor, formatorul continuă discuția de grup întrebând, de exemplu, „De ce este important să cunoști și să respecti opiniile și emoțiile celorlalți?” și încurajează toți participanții să răspundă la această întrebare.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să creați un mediu confortabil astfel încât toți participanții să se simtă în siguranță și dornici să-și împărtășească ideile și emoțiile lor
- ✓ acordați atenție deosebită motivării tuturor participanților de a se angaja în activități și furnizării unui feed-back pozitiv tuturor

Analiză și evaluare

Formatorul solicită „shadows” să reflecteze asupra activității și pornește o discuție prin adresare următoarelor întrebări:

- Ce părere aveți despre această activitate?
- Cum v-ați simțit pe parcursul acestei activități?
- Această activitate v-a făcut să vă schimbați perspectiva cu privire la opiniile și emoțiile altor persoane?
- Considerați că această activitate a contribuit într-o oarecare măsură la competențele dvs. empatice?

Formatorul încurajează „shadows” să-și împărtășească experiența personală cu privire la subiectul activității și dirijează discuțiile astfel încât să faciliteze furnizarea de feed-back din partea participanților.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită participanților „shadows” să reflecteze asupra rezultatelor activității anterioare și modalitățile specifice în care pot utiliza aceste rezultate în colaborarea cu profesorul de la clasă.

O resursă suplimentară care ar putea ajuta participanții să înțeleagă mai bine acest subiect este <https://www.youtube.com/watch?v=9oNRCvuCQXk>, iar formatorul încurajează participanții să vizioneze și să reflecteze asupra ideilor prezentate.

Activitatea 2

Cum mă simt?

Prezentare generală

Această activitate utilizează diferite impresii emoționale care să ajute „shadows” să-și dezvolte felul în care îi „descifrează” și îi înțeleg pe oameni. Această activitate permite „shadows” să-și dezvolte empatia, competențele sociale și competențele de ascultare activă, de a identifica emoții.

Obiective

- ✓ să dezvolte empatia și respectul „shadows” față de nevoile și opiniile celorlalți
- ✓ să dezvolte conștientizarea „shadows” față opiniile și sentimentele altor persoane prin intermediul reacțiilor lor fizice

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☒ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru in Appendix 1	
☐ specific resources:	

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul informează participanții că trebuie să extragă un cartonaș dintr-un pachet de cartonașe cu emoții (cartonașele sunt prezentate în Anexa 1), fără să permită altor persoane să vadă cartonașul lor și fără să spună celorlalți participanți ce este scris pe cartonașul lor. Sarcina lor în acest moment este să reflecteze asupra emoțiilor de pe cartonașe și să se gândească la o situație specifică în care s-au simțit în acel fel.

Apoi, formatorul anunță că fiecare participant trebuie să joace acea emoție sau să o mimeze, fără să folosească cuvinte, în timp ce ceilalți trebuie să identifice și să denumească emoția respectivă; pe rând, fiecare participant își joacă rolul și ceilalți încearcă să ghicească emoția. Formatorul dirijează o discuție scurtă după ce fiecare participant își joacă emoția, întrebând dacă este dificilă identificarea emoției.

În ultima fază a acestei activități, formatorul roagă un participant să se ofere voluntar și să le reamintească celorlalți participanți emoția pe care a jucat-o; formatorul solicită participanților să se gândească la situații specifice din școală când au experimentat această emoție și să împărtășească cu grupul. Sarcina de grup este să se identifice motivul pentru care cineva ar putea să resimtă acea emoție, iar voluntarul notează motivele pe tablă / flipchart pentru a crea o listă.

Formatorul ajută voluntarul să pornească o discuție de grup privind lista cu motivele asociate unei emoții și întrebând grupul care sunt indicatorii fizici de identificare a unei emoții și apoi, dacă reușim să identificăm corect emoția, cum putem determina motivul pentru care a apărut acea emoție...

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să încurajați pe toată lumea să participe activ și să-i motivați
- ✓ acordați atenție deosebită emoțiilor puternice resimțite de anumiți participanți și încurajați ascultarea activă și respectul din partea participanților pentru senTimpntele fiecăruia
- ✓ acordați atenție deosebită feed-back-ului pe care îl oferiți fiecărui participant, având în vedere că sunteți un exemplu pentru aceștia și orice reacție negativă venită din partea dvs. poate duce la o lipsă de respect din partea grupului față de anumiți participanți sau față de opiniile și emoțiile lor

Analiză și evaluare

Formatorul solicită „shadows” să reflecteze asupra activității și pornește o discuție prin adresarea următoarelor întrebări:

- Ce părere aveți despre această activitate?
- Cum v-ați simțit pe parcursul acestei activități?
- Această activitate v-a făcut să vă schimbați perspectiva cu privire la opiniile și emoțiile altor persoane?
- Considerați că această activitate a contribuit într-o oarecare măsură la competențele dvs. empatice?
- Ce părere aveți despre importanța de a descifra trăsăturile fizice în contextul empatiei?
- Cum vă simțiți când există o părere opusă de a dvs.?

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită participanților „shadows” să reflecteze asupra rezultatelor din activitatea anterioară și la modalitățile specifice în care pot folosi aceste rezultate în colaborarea cu profesorii, utilizând, spre exemplu, o resursă video care să sprijine înțelegerea acestui subiect:

<https://www.vetset2go.edu.au/Modululs/vetset2go/content/empathy-respect.pdf>.

Anexa 1 – cartonașe cu emoții

FERICIT	SUPĂRAT	NERVOS
DETERMINAT	IRITAT	DEZGUSTAT
OPTIMIST	PESIMIST	INCERT
STRESAT	DEPRIMAT	RUȘINAT
MOTIVAT	INDRĂGOSTIT	CONCENTRAT

Activitea 3 – analiză și evaluare

Ce am învățat?

Prezentare generală

Această activitate este utilizată pentru a vedea pe scurt ce se întâmplă în cadrul unei sesiuni de formare, concluziile finale ale zilei și eventuale sugestii de activități pe care „shadows” le pot folosi în munca viitoare atunci când colaborează cu profesorul de la clasă.

Obiective

- ✓ să îi facă pe participanții să reflecteze asupra activităților de formare și asupra achizițiilor individuale și de grup
- ✓ să îi facă pe participanți să reflecteze asupra noilor strategii, instrumente și resurse pe care le pot utiliza în viitoare colaborare cu profesorii de la clasă

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ worksheet in Appendix 1	
☐ specific resources:	

Timp

20 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul solicită participanților să completeze un chestionar scurt (Anexa 1) și oferă timp suficient pentru reflecție.

Formatorul va utiliza răspunsurile la chestionar în două feluri:

Pe de o parte, formatorul solicită participanților să reflecteze individual asupra răspunsurilor date și inițiază o discuție despre activitățile anterioare prin adresarea unor întrebări de genul:

- Ce activitate v-a plăcut cel mai mult? Cu ce scop credeți că am făcut această activitate?
- Considerați că sunt benefice aceste activități? Dacă da, în ce fel?
- Considerați că aceste activități pot schimba ceva în percepția pe care o aveți despre empatie și respect pentru opinia celorlalți? Cum?

Formatorul încurajează „shadows” să împărtășească experiența lor personală pe subiectul activităților și dirijează o discuție cu scopul de a facilita furnizarea de feed-back din partea participanților.

Pe de altă parte, formatorul poate analiza răspunsurile după finalizarea activității cu scopul de a vedea dacă activitățile și-au atins scopul.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți conștienți de faptul că un feed-back poate să nu fie atât de pozitiv pe cât vă doriți, dar fiți pregătiți să acceptați feed-back-ul din partea tuturor participanților
- ✓ acordați atenție deosebită încurajării tuturor participanților de a-și exprima părerea și sentimentele cu privire la activități și subiectul activităților

Anexa 1 – Chestionar

	Total dezacord ↓	Mai degradă dezacord ↓	Nici acord, nici dezacord ↓	Mai degrabă de acord ↓	Total de acord ↓
1. Consider că activitățile sunt utile.	☐	☐	☐	☐	☐
2. Cred că mi s-au îmbunătățit competențele empatice.	☐	☐	☐	☐	☐
3. Pot să empatizez cu problemele altor oameni.	☐	☐	☐	☐	☐
4. Sunt mai conștient de faptul că părerile pot fi diferite.	☐	☐	☐	☐	☐
5. Pot identifica emoțiile altor oameni.	☐	☐	☐	☐	☐
6. Judec oamenii care greșesc.	☐	☐	☐	☐	☐
7. Pot să înțeleg care este motivul pentru care unii oameni reacționează într-un anumit fel.	☐	☐	☐	☐	☐
8. Pot să înțeleg punctul de vedere al altor oameni.	☐	☐	☐	☐	☐
9. Nu mă interesează de ce cred alți oameni.	☐	☐	☐	☐	☐
10. Expresiile faciale sau limbajul corpului altor persoane îmi pot schimba starea.	☐	☐	☐	☐	☐
11. Pot să empatizez cu profesorul în timpul orelor.	☐	☐	☐	☐	☐
12. Pot să empatizez cu elevii în timpul orelor.	☐	☐	☐	☐	☐
13. Pot să înțeleg schimbarea emoțiilor din timpul orelor.	☐	☐	☐	☐	☐
14. Pot să înțeleg care sunt nevoile profesorului.	☐	☐	☐	☐	☐
15. Pot să ascult activ și atent alte persoane.	☐	☐	☐	☐	☐

Reflecție pentru formatori

Când aveți timp, reflectați asupra modului în care ați coordonat activitățile de formare și asupra rezultatelor obținute. Ce a fost bine? Ce ați putea îmbunătăți?

Vă rugăm să reflectați asupra acestei sesiuni de formare. Dacă ați fi fost cursant astăzi, ce v-ar fi plăcut? Ce ați fi schimbat?

Aveți în vedere faptul că formabilii de astăzi sunt facilitatori (shadows) care colaborează cu profesorii pentru a furniza servicii educaționale de o mai bună calitate copiilor cu CES. Ce competențe și abilități și-au dezvoltat astăzi? Ce aspecte specifice puteți valorifica din experiza lor în calitate de dvs. de formator?

Și, la fel de important, vă rugăm să reflectați asupra a ceea ce ați învățat dvs. astăzi de la facilitatorii participanți la curs; puteți identifica un element din expertiza lor pe care-l puteți utiliza sau adapta pentru a vă dezvolta empatia și respectul pentru alții în organizarea, managementul și desfășurarea activităților dvs. de formare?

MODULUL 3

Răbdare și auto-control

Activitatea 1. Caruselul

Activitatea 2. Îmbunătățirea auto-controlului

Analiză și evaluare. Cum putem acționa?

Activitea 1

Caruselul

Prezentare generală

Această activitate utilizează reflecția personală și conștiința de sine pentru a ajuta „shadows” să-și dezvolte abilitățile de auto-analiză a modalităților specifice în care dau dovadă de răbdare în activitățile profesionale curente și abilitățile de a planifica și acționa pentru a-și spori răbdarea când colaborează cu profesorii sau copiii cu cerințe educaționale speciale.

Obiective

- ✓ să dezvolte competențele „shadows” de a-și păstra răbdarea în intervențiile specifice activităților copiilor cu CES
- ✓ să dezvolte receptivitatea „shadows” de auto-reflecție a răbdării lor și auto-control în colaborarea cu profesorii și copiii cu CES

Materiale & resurse

☐ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☒ resurse specifice: chairs for all participants	

Timp

60 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în două grupuri egale; dacă numărul participanților nu este egal, formatorul se alătură echipei cu mai puțini membri.

Formatorul aranjează scaunele în două cercuri concentrice care stau față în față; unul din grupuri este rugat să se așeze în cercul interior, cu privirea către exterior, iar celălalt grup este rugat să se așeze în cercul exterior, cu privirea către interior, astfel încât participanții să se privească unii pe alții.

Formatorul adresează întrebări specifice și fiecare pereche discută problema, fiecare participant având la dispoziție 2 minute în care să-și împărtășească gândurile. După 4 minute (timpul poate varia în funcție de numărul de participanți și numărul total de întrebări), formatorul oprește discuția dintre participanți și solicită cercului exterior să se rotească un scaun mai departe spre dreapta, astfel că se vor forma echipe noi. Exercițiul continuă până când participanții din cercul exterior se întorc la poziția inițială (prin urmare, formatorul trebuie să pregătească un număr de întrebări egal cu jumătate din numărul total de participanți).

Formatorul poate adresa întrebări precum:

- Care sunt cele mai importante modalități prin care puteți da dovadă de răbdare atunci când lucrați cu copiii cu CES?
- Care sunt cele mai importante modalități prin care puteți da dovadă de răbdare atunci când colaborați cu profesorii?
- Care sunt cele mai importante modalități prin care puteți da dovadă de răbdare atunci când colaborați cu părinții copiilor cu CES?
- Cum vă auto-evaluați nivelul de răbdare din cadrul activităților educaționale?
- Există anumite acțiuni specifice pe care le luați pentru a vă îmbunătăți auto-controlul în activitățile educaționale? Doriți să le împărtășiți?
- Vă puteți aminti de o situație educațională specifică în care răbdarea și auto-controlul dvs. a avut consecințe pozitive asupra relațiilor dvs. educaționale?
- Ce le puteți recomanda colegilor dvs. pentru a-și îmbunătăți răbdarea?

După acest exercițiu, formatorul rezumă solicitând participanților să împărtășească cele mai importante idei pe care le-au identificat în răspunsurile colegilor și / sau anumite gânduri specifice pe care le-au avut pe parcursul activității, focalizându-se pe auto-reflecție și pe importanța de a fi conștient de nivelul lor de răbdare și auto-control.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să încurajați toți participanții să comunice și să-și împărtășească experiențele
- ✓ acordați atenție deosebită feed-back-ului pozitiv și căutării soluțiilor

Analiză și evaluare

Formatorul solicită „shadows” să reflecteze la situația de mai jos și să facă comentarii, inițiind o discuție despre asta.

„Profesorul shadow al copilului meu a stabilit obiective pentru el. De exemplu, în prima săptămână, fiul meu a trebui să învețe numele tuturor colegilor de clasă. De asemenea, i-a schimbat constant locul lui în clasă. Ea l-a învățat modalitatea potrivită de a cere anumite obiecte în clasă și care este protocolul atunci când vrea să adreseze o întrebare.

Pe lângă asta, ea s-a asigurat că băiatul are o dietă bazată pe mișcare și senzorialitate la școală. Fiul meu are un stil de învățare vizual, așa că ea l-a învățata să-și noteze cuvintele cheie când este la școală și să pună întrebări doar la sfârșitul orei.

Profesorii shadows nu sunt mereu educatori speciali. Ei sunt formați de la caz la caz. Dar, ei ar trebui să cunoască baza – de ce sunt importante pauzele senzoriale pentru copil și alte lucruri importante.

Cel mai important, profesorii shadows ar trebui să limiteze suportul oferit copilului, social și emoțional, iar principalul obiectiv pentru un părinte este să se asigure de abilitatea copilului de a lucra independent la clasă.”

<https://buzzingbubs.com/bangalore/understanding-how-shadow-teacher-works>

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită participanților shadows să reflecteze asupra unui exemplu de bune practici din experiența lor personală când răbdarea din timpul comunicării cu un copil cu CES sau profesorul lui a avut un impact semnificativ asupra intensificării calității comunicării sau calității rezultatelor activității educaționale.

Activitatea 2

Îmbunătățirea auto-controlului

Prezentare generală

Această activitate utilizează auto-reflecția și conștiința de sine pentru a ajuta „shadows” să-și dezvolte abilitățile de auto-analiză a felului în care dau dovadă de răbdare în activitățile profesionale curente și abilitățile de a planifica și a acționa pentru a crește răbdarea în colaborarea cu profesorii sau elevii cu CES.

Obiective

✓ să dezvolte competențele specifiștilor „shadows” de a se comporta răbdător în intervențiile lor specifice pentru copiii cu CES

✓ să dezvolte receptivitatea „shadows” de auto-reflecție asupra răbdării și auto-controlului lor în colaborarea cu profesorii sau copiii cu CES

Materiale & resurse

instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)

instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)

fișe de lucru

specific resources:

instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)

instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

grupuri mici (5-10 membri)

grupuri medii (10-20 membri)

grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în trei grupuri, spre exemplu făcându-i să aleagă între trei culori; fiecare grup va avea un subiect specific de discutat și reflectat:

- grupul 1 trebuie să identifice modalitățile specifice de îmbunătățirea a auto-controlului shadows care lucrează cu elevii cu cerințe educaționale speciale;

- grupul 2 trebuie să identifice modalitățile specifice de îmbunătățirea a auto-controlului shadows care colaborează cu profesorii de la clasă;

- grupul 3 trebuie să identifice modalitățile specifice de îmbunătățirea a auto-controlului shadows care colaborează cu părinții copiilor cu CES.

Fiecare grup stabilește cele mai importante 2-3 idei și le împărtășește cu restul participanților.

Formatorul dirijează discuția întrebând participanții dacă pot aplica sau adapta aceste idei în munca lor de zi cu zi și subliniază importanța reflecției comune dintre profesori și shadows asupra nivelului de răbdare și auto-control.

Instrucțiuni generale pentru formatori

✓ fiți atenți să încurajați toți participanții să vorbească și să împărtășească experiențele lor, în special cei fără experiență

✓ acordați atenție deosebită feed-back-ului pozitiv și căutării soluțiilor

Analiză și evaluare

Formatorul încurajează participanții shadows să împărtășească experiența lor personală cu privire la acest subiect și dirijează discuțiile astfel încât să faciliteze furnizarea de feed-back din partea participanților.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul recomandă participanților shadows să reflecteze asupra felului în care pot iniția o discuție cu profesorii cu privire la îmbunătățirea nivelului de răbdare de care dau dovadă profesorii, elevii și shadows în activitățile educaționale.

Activitea 3 – analiză și evaluare

Cum putem acționa?

Prezentare generală

Această activitate este utilizată pentru a vedea pe scurt ce se întâmplă în cadrul unei sesiuni de formare, concluziile finale ale zilei și eventuale sugestii de activități pe care „shadows” le pot folosi în munca viitoare atunci când colaborează cu profesorul de la clasă.

Obiective

- ✓ să îi facă pe participanții să reflecteze asupra activităților de formare și asupra achizițiilor individuale și de grup
- ✓ să îi facă pe participanți să reflecteze asupra noilor strategii, instrumente și resurse pe care le pot utiliza în viitoare colaborare cu profesorii de la clasă

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☐ specific resources:	

Timp

20 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul solicită participanților shadows să reflecteze asupra activităților și să răspundă la câteva întrebări simple:

- Ce informații aveam despre răbdare și auto-control înainte de aceste activități?
- Ce am învățat despre răbdare și auto-control pe parcursul acestor activități?
- Ce alte informații doresc să aflu despre acest subiect?

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți conștienți de exemplul personal pe parcursul acestor activități, dați dovadă de răbdare și auto-control când lucrați cu participanții
- ✓ acordați atenție deosebită încurajării tuturor participanților de a împărtăși experiențele lor, chiar și cei fără experiență care pot fi reticenți în a împărtăși expertiza lor, dar care pot avea idei importante de transmis grupului

Reflecție pentru formatori

Când aveți timp, reflectați asupra modului în care ați coordonat activitățile de formare și asupra rezultatelor obținute. Ce a fost bine? Ce ați putea îmbunătăți?

Vă rugăm să reflectați asupra acestei sesiuni de formare. Dacă ați fi fost cursant astăzi, ce v-ar fi plăcut? Ce ați fi schimbat?

Aveți în vedere faptul că formabilii de astăzi sunt facilitatori (shadows) care colaborează cu profesorii pentru a furniza servicii educaționale de o mai bună calitate copiilor cu CES. Ce competențe și abilități și-au dezvoltat astăzi? Ce aspecte specifice puteți valorifica din experiza lor în calitate dvs. de formator?

Și, la fel de important, vă rugăm să reflectați asupra a ceea ce ați învățat dvs. astăzi de la facilitatorii participanți la curs; puteți identifica un element din expertiza lor pe care-l puteți utiliza sau adapta pentru a vă dezvolta răbdarea și auto-controlul în organizarea, managementul și desfășurarea activităților dvs. de formare?

MODULUL 4

Adaptabilitate și interes pentru feedback din partea copiilor și a profesorilor

Activitea 1. Puterea de adaptabilitate

Activitea 2. Impactul feed-back-ului

Analisă și evaluare. Mingea cu întrebări

Activitea 1

Puterea de adaptabilitate

Prezentare generală

Această activitate permite „shadows” să reflecteze și să analizeze modalitățile specifice în care își adaptează activitățile în beneficiul copiilor cu CES, cât și instrumentele de identificare a soluțiilor posibile pentru a intensifica impactul activităților lor.

Obiective

- ✓ să dezvolte competențele shadows de a se adapta mai bine la nevoile specifice copiilor cu CES
- ✓ să dezvolte conștientizarea shadow pentru auto-reflecție ca prim pas al adaptării

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☒ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☐ specific resources:	

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în patru grupuri, făcându-i să aleagă un cartonaș colorat.

Sarcina pentru fiecare grup este să discute și să analizeze situațiile specifice în care membrii grupului au reușit să-și adapteze cu succes activitatea la nevoile beneficiarilor lor; fiecare membru împărtășește experiența lor prin prezentarea aspectelor care au decurs bine, a celor care nu au decurs așa cum se așteptau și ce ar putea să îmbunătățească în exemplul prezentat.

Fiecare grup se hotărăște asupra unui singur exemplu pe care îl vor prezenta celorlalți participanți.

Formatorul încurajează participarea activă din partea participanților și ascultarea activă pe parcursul prezentării exemplelor.

După finalizarea prezentărilor, formatorul inițiază o scurtă dezbatere întrebând, spre exemplu:

- Cine este responsabil de adaptarea activităților pentru copiii cu CES?
- Cine este implicat în adaptarea activităților?
- Cine furnizează către shadows cel mai potrivit feed-back cu privire la activitățile / acțiunile care trebuie să fie adaptate pentru obținerea unor rezultate opTimp?
- Ce factori influențează adaptabilitatea shadows și activitățile lor?

Formatorul se focalizează pe sublinierea importanței pe care o au shadows de a-și adapta activitățile și deținerea informațiilor corecte astfel încât să se adapteze și ei și acțiunile lor.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți conștienți de exemplul dvs. personal; trebuie să fiți sportivi și să ascultați activ pentru a putea pretinde aceeași atitudine din partea participanților
- ✓ acordați atenție deosebită asigurării că fiecare membru din grupurile mici împărtășește un exemplu personal

Analiză și evaluare

Formatorul solicită participanților să reflecteze asupra unei situații specifice în care și-au schimbat drastic activitățile / comportamentul pentru a se adapta mai bine la nevoile beneficiarilor lor și să fie pregătiți să împărtășească această experiență în întâlnirile viitoare.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul recomandă un material specific (<https://ggie.berkeley.edu/adapting-practices-for-students-with-special-needs/>) și solicită participanților să reflecteze asupra lui.

Activitatea 2

Impactul feed-back-ului

Prezentare generală

Această activitate utilizează jocul de rol pentru a ajuta „shadows” să-și dezvolte interesul pentru feed-back din partea copiilor și a profesorilor, precum și abilitatea de a descifra feed-back-ul non-verbal.

Obiective

- ✓ să dezvolte competențele shadows de a se adapta la nevoile specifice copiilor cu CES
- ✓ să dezvolte receptivitatea shadows pentru feed-back din partea profesorilor și a copiilor

Materiale & resurse

☐ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☐ specific resources:	

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul invită 3 participanți într-un spațiu special și le dă o sarcină simplă: să prezinte celorlalți participanți o situație specifică în care interacțiunea lor cu un copil cu CES a fost benefică pentru ambele părți, focalizându-se pe rolul lor specific din această interacțiune; acești 3 participanți rămân pentru câteva minute în spațiul special să-și pregătească prezentările.

Formatorul revine în sala de formare și dă sarcina pentru grup:

- pentru prima prezentare, grupul ascultă atent și furnizează feed-back non-verbal pozitiv celui ce vorbește;
- pentru a doua prezentare, grupul ascultă, dar face și alte lucruri în același timp (folosesc telefoanele, citesc etc.), în liniște, fără să privească persoana care vorbește;
- pentru ultima prezentare, ascultătorii își arată lipsa de interes cu privire la cel ce prezintă prin discuțiile dintre ei, crearea zgomotului etc.

Formatorul le cere celor 3 voluntari să vină în sala de formare și să-și susțină prezentările.

După finalizarea celor 3 prezentări, formatorul inițiază o discuție întrebând voluntarii dacă au reușit să observe reacția grupului și cum s-au simțit, la ce se gândeau în timpul prezentărilor.

Apoi, formatorul dirijează o discuție, întrebând spre exemplu:

- Cum se simt copiii cu CES când primesc feed-back pozitiv / negativ?
- Cât de important este ca shadow să acorde atenție feed-back-ului copilului?
- Cum poate shadows să dezvolte competențele copiilor cu CES de a furniza feed-back relevant?
- Cât de important este ca shadow să furnizeze feed-back relevant copiilor, dar și profesorilor de la clasă?
- Shadows acordă atenție, de obicei, colectării feed-back-ului din partea profesorilor? Dar din partea copiilor?

La sfârșitul acestei activități, păstrați timp suficient pentru a explica celor trei voluntari că această activitate a fost doar un joc de rol și ceilalți participanți au fost instruiți să se comporte într-un anumite fel, fără să aibă legătură cu prezentările realizate de voluntari.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți conștienți de rolul de model pe care îl aveți; furnizați feed-back pozitiv pentru a încuraja implicarea tuturor shadows în activitate
- ✓ acordați atenție deosebită explicării celor trei voluntari, la sfârșitul jocului de rol, că a fost doar un rol din partea grupului și că acesta a fost doar un exercițiu care să îi facă să reflecteze asupra importanței feed-back-ului; dacă este posibil și dacă știți deja grupul, alegeți shadows experimentați care să aibă încredere în abilitățile lor de voluntari.

Analiză și evaluare

Formatorul încurajează shadows să împărtășească experiența lor personală pe acest subiect și dirijează discuțiile cu scopul de a colecta feed-back din partea tuturor participanților. Formatorul poate împărtăși o experiență personală din activitatea lui când receptivitatea pentru feed-back a îmbunătățit calitatea rezultatelor activității.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul recomandă participanților să citească un material specific (de exemplu, <https://www.Timp4learning.com/blog/special-needsgifted/benefits-of-homeschooling-for-kids-with-special-needs-providing-feedback/>) și să reflecteze asupra lui.

Activitea 3 – analiză și evaluare

Mingea cu întrebări

Prezentare generală

Această activitate este utilizată pentru a vedea pe scurt ce se întâmplă în cadrul unei sesiuni de formare, concluziile finale ale zilei și eventuale sugestii de activități pe care „shadows” le pot folosi în munca viitoare atunci când colaborează cu profesorul de la clasă.

Obiective

- ✓ să îi facă pe participanții să reflecteze asupra activităților de formare și asupra achizițiilor individuale și de grup
- ✓ să îi facă pe participanți să reflecteze asupra noilor strategii, instrumente și resurse pe care le pot utiliza în viitoare colaborare cu profesorii de la clasă

Materiale & resurse

- instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)
- instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)
- fișe de lucru
- resurse specifice: small ball
- instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
- instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)

Timp

10 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul solicită participanților să formeze un cerc și-i anunță că vor arunca o minge de la unul la altul pentru a stabili participantul care să răspundă la o întrebare specifică din partea formatorului. Apoi, formatorul aruncă mingea la un participant, acesta fiind cel care răspunde la prima întrebare (de fiecare dată, mingea este aruncată înainte de adresarea întrebării).

Formatorul pregătește o serie de întrebări pentru această activitate, precum:

- Despre ce am discutat astăzi?
- Ce lucruri noi ai aflat?
- Ce alte lucruri despre adaptabilitate vă interesează?
- Ce alte lucruri legate de feed-back vă interesează?
- Ce surse de informare puteți accesa pe acest subiect?
- Cum vă puteți îmbunătăți adaptabilitatea?
- Cum vă puteți îmbunătăți interesul pentru feed-back? Sau receptivitatea pentru feed-back?

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să încurajați toți participanții să se implice în activitate; dacă este necesar, puteți repeta anumite întrebări, astfel încât să permiteți tuturor participanților să-și prezinte feed-back-ul
- ✓ acordați atenție deosebită feed-back-ului pozitiv din partea dvs. și a celorlalți participanți

Reflecție pentru formatori

Când aveți timp, reflectați asupra modului în care ați coordonat activitățile de formare și asupra rezultatelor obținute. Ce a fost bine? Ce ați putea îmbunătăți?

Vă rugăm să reflectați asupra acestei sesiuni de formare. Dacă ați fi fost cursant astăzi, ce v-ar fi plăcut? Ce ați fi schimbat?

Aveți în vedere faptul că formabilii de astăzi sunt facilitatori (shadows) care colaborează cu profesorii pentru a furniza servicii educaționale de o mai bună calitate copiilor cu CES. Ce competențe și abilități și-au dezvoltat astăzi? Ce aspecte specifice puteți valorifica din experiza lor în calitatea dvs. de formator?

Și, la fel de important, vă rugăm să reflectați asupra a ceea ce ați învățat dvs. astăzi de la facilitatorii participanți la curs; puteți identifica un element din expertiza lor pe care-l puteți utiliza sau adapta pentru a vă dezvolta adaptabilitatea și interesul pentru feedback în organizarea, managementul și desfășurarea activităților dvs. de formare?

MODULUL 5

Valorizarea diversității și respectarea diferențelor

Activitea 1. #Hastag pentru incluziune

Activitea 2. Suntem toți experți

Analiză și evaluare. SCAMPER

Activitatea 1

#Hastag pentru incluziune

Prezentare generală

Această activitatea utilizează creativitatea pentru a ajuta „shadows” să-și dezvolte atitudinile pozitive cu privire la diversitate și respectul pentru diferențe.

Obiective

- ✓ să dezvolte competențele „shadows” de a crea un mediu de lucru bazat pe demnitate și respect pentru toți oamenii, fără discriminare, hârțuire sau intoleranță.
- ✓ să dezvolte conștientizarea „shadows” cu privire la importanța furnizării oportunităților egale de învățare pentru toți copiii

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☒ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☒ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☐ specific resources:	

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în trei grupuri, solicitându-le, spre exemplu, să numere de la 1 la 3. Fiecare grup mic are o primă sarcină similară: să reflecteze asupra problemelor specifice legate de incluziunea educațională și să stabilească un aspect pe care să-l discute mai departe.

A doua sarcină este diferită pentru fiecare grup: în funcție de problema aleasă, ei trebuie să creeze:

- un refren captivant, dar simplu;
- o frază sau un slogan care este ușor de reținut și repetat;
- un meme / o imagine / Tik Talk care este reprezentativ pentru problema aleasă, dar și mai reprezentativă pentru soluție.

În acest moment, participanții au posibilitatea de a-și schimba grupul dacă aceștia consideră că dețin competențe mai utile altui grup (de exemplu, un participant cu bune competențe digitale se poate muta din grupul 1 sau 2 la grupul 3 etc.)

Formatorul menționează în mod explicit faptul că nu este ușor pentru participanți să creeze un slogan sau un refren, dar aceasta este și ideea exercițiului. Formatorul lasă ceva timp de lucru grupurilor și face câteva propuneri, după care urmează etapa de prezentare.

În această etapă, celelalte echipe trebuie să voteze dacă le-a plăcut mai mult refrenul sau sloganul, altă creație decât cea a lor. Poate fi necesar să faceți două runde, astfel încât toată lumea să-și amintească sloganul sau refrenul celorlalți, iar grupurile care nu sunt sigure pot prezenta mai mult de o idee, nu doar una, pentru că uneori este dificil să iei o decizie.

În cea de-a doua parte a activității, pentru a continua această dinamică, formatorul propune participanților să facă și mai intensă campania lor și să creeze un #Hastag care să fie reprezentativ ca fiind al grupului (sau a școlii, dacă vin din aceeași școală), și care va face posibilă realizarea unei lucrări virale pe rețelele de socializare pentru a promova propunerile realizate în activitatea anterioară. Această activitate se realizează cu tot grupul.

La sfârșitul activității, formatorul menționează în mod explicit motivele pentru care a fost realizată această activitate, subliniind rolul sarcinilor creative în analiza subiectelor specifice și reflectând asupra importanței acestora pentru o înțelegere mai bună.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să implicați toți participanții în activitate, chiar și pe cei care vor încerca să evite să se implice motivând „lipsa de competențe artistice”
- ✓ acordați atenție deosebită explicării participanților faptul că valoarea estetică a rezultatului final nu este la fel de important pe cum este procesul de reflecție

Analiză și evaluare

Formatorul adresează participanților următoarele întrebări și dirijează discuția pe baza răspunsurilor:

- Ce probleme am reușit să identificăm? Ce idei am reușit să găsim pentru a rezolva problemele identificate?
- A fost dificil de creat un refren sau slogan pentru a ne exprima ideile?
- A reușit un refren sau un slogan să vă surprindă cu adevărat?
- Credeți că este posibil să se creeze o campanie din partea grupului / asociației care să ajungă la toată lumea? De ce?

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită participanților shadows să reflecteze asupra posibilelor beneficii ale sarcinilor creative când lucrează cu elevi cu CES și să fie pregătiți să împărtășească gândurile lor în cadrul întâlnirii următoare.

Activitatea 2

Suntem toți experți

Prezentare generală

Această activitate permite „shadows” să reflecteze asupra punctelor lor forte și să înțeleagă mai departe că toți oamenii au un anumit potențial, că fiecare are mereu contribuția lui, indiferent de abilitățile lor și felul în care arată.

Obiective

- ✓ să dezvolte competențele „shadows” de a crea un mediu de lucru bazat pe demnitate și respect pentru toți oamenii, fără discriminare, hărțuire sau intoleranță
- ✓ să dezvolte receptivitatea „shadows” cu privire la potențialul fiecărei persoane

Materiale & resurse

- instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)
- instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
- instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)
- instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
- fișe de lucru
- specific resources:

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul oferă participanților un post-it și le solicită să-și scrie numele și lucrul la care ei se pricep cel mai bine / la care sunt experți (dacă un participant vrea să noteze mai multe lucruri, acesta va completa mai multe post-it-uri).

Formatorul începe făcând public răspunsul lui, cât să ofere un exemplu și să fie evident pentru toți participanții că trebuie să găsească un răspuns, chiar dacă este un răspuns de genul „sunt cel mai bun expert care face pizza” sau „sunt cel mai bun expert care are grijă de un câine”.

Formatorul menționează în mod explicit participanților că doar răspunsuri pozitive sunt luate în considerare (de exemplu, fără „sunt cel mai bun expert în a întârzia”) și sunt așteptate răspunsuri serioase, bazate pe o auto-reflecție adecvată.

Fiecare participant are la dispoziție câteva minute de reflecție și de menționare a „expertizei”, și ulterior, formatorul colectează toate răspunsurile și le lipește pe un perete (sau pe o tablă).

Formatorul și participanții au sarcina de a conecta împreună post-it-urile care sunt similare sau complementare prin trasarea unei linii între ele, creând o rețea de oameni și competențele lor; formatorul trebuie să se asigure în acest moment că nu rămâne nici un post-it fără conexiune.

Pe parcursul acestei grupări, discuția cu participanții are ca obiectiv să evidențieze anumite lucruri pentru participanți:

- fiecare își poate aduce contribuția în societate sau într-un grup, dar sunt persoane care sunt mai timide sau persoane care consideră că este dificil să-și identifice potențialul;
- de cele mai multe ori, nu oferim posibilitatea de a-și aduce contribuția personalelor cu dizabilități, de cele mai multe ori nici măcar nu ne gândim la faptul că aceștia pot contribui cu ceva;
- echipele pot valorifica potențialul diversității prin alăturarea unor persoane cu diferite puncte forte și, prin urmare, să permită tuturor să-și aducă contribuția și să-și împărtășească expertiza lor;
- cel mai important aspect al valorificării potențialului diversității este că unii oameni pot face parte din echipe diferite, utilizând competențe diferite și aducându-și contribuția în fiecare echipă.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să încurajați toți participanții să împărtășească câteva puncte forte, nu lăsați pe nimeni în afara activității dat fiind faptul că principalul obiectiv al activității este să arate că toți pot fi integrați; oferiți-le acestora exemple, ajutați-i să găsească ceva pozitiv de spus despre ei
- ✓ acordați atenție deosebită încurajării tuturor participanților să ia în serios această activitate și să evite răspunsurile „distractive”

Analiză și evaluare

Formatorul solicită participanților să răspundă la următoarele întrebări și dirijează discuția:

- Ce lucruri ne dorim să învățăm de la persoanele din clasă?
- Puteți evalua abilitățile persoanelor imediat? Există talente ascunse pe care putem să le omitem la anumiți oameni?
- Este important să vă faceți timp să-i cunoașteți pe ceilalți?
- Ce competențe sau expertiză a contat cel mai mult pentru dvs., și au reușit toți să spună ceva pozitiv despre ei?

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul recomandă participanților să vizioneze un filmuleț simplu despre incluziune (de exemplu, https://www.youtube.com/watch?v=_Xn_t1Ea5wU) și să reflecteze asupra posibilității de a utiliza aceste instrumente în activitatea cu copiii.

Activitea 3 – analiză și evaluare

SCAMPER

Prezentare generală

Această activitate este utilizată pentru a vedea pe scurt ce se întâmplă în cadrul unei sesiuni de formare, concluziile finale ale zilei și eventuale sugestii de activități pe care „shadows” le pot folosi în munca viitoare atunci când colaborează cu profesorul de la clasă.

Obiective

- ✓ să îi facă pe participanții să reflecteze asupra activităților de formare și asupra achizițiilor individuale și de grup
- ✓ să îi facă pe participanți să reflecteze asupra noilor strategii, instrumente și resurse pe care le pot utiliza în viitoare colaborare cu profesorii de la clasă

Materiale & resurse

- instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)
- instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)
- fișe de lucru in Appendix 1,2,3 etc.
- specific resources:
- instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
- instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)

Timp

10 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul solicită participanților shadows să reflecteze asupra activităților derulate în cadrul sesiunii de formare și să răspundă la anumite întrebări specifice care sunt adaptate din metoda „SCAMPER” de creștere a creativității:

Substituie (Substitute). Ce ar putea fi schimbat în activitatea dvs. de la clasă?

Combină (Combine). Puteți combina mai multe secțiuni din activitate pentru a ajunge la rezultate mai bune?

Adaptează (Adapt). Puteți adapta câteva activități realizate aici la activitățile dvs. de la clasă?

Modifică (Modify). Ce putem schimba pentru a îmbunătăți rezultatele?

Găsește o altă utilitate (Put to another use). O activitate de formare poate fi utilizată în cadrul unei activități cu copii?

Elimină (Eliminate). Există ceva ce doriți să eliminați din activitatea dvs. de acum?

Inversare / Reorganizare (Reverse / Reorder). Există ceva în activitățile noastre de azi pe care le-ați fi făcut într-o ordine diferită?

Instrucțiuni generale pentru formatori

✓ fiți atenți să permiteți tuturor participanților să furnizeze feed-back; încurajați pe toată lumea să-și împărtășească gândurile

✓ acordați atenție deosebită furnizării de feed-back pozitiv tuturor participanților, creării unui climat pozitiv de muncă care să-i încurajeze pe toți să vorbească

Reflecție pentru formatori

Când aveți timp, reflectați asupra modului în care ați coordonat activitățile de formare și asupra rezultatelor obținute. Ce a fost bine? Ce ați putea îmbunătăți?

Vă rugăm să reflectați asupra acestei sesiuni de formare. Dacă ați fi fost cursant astăzi, ce v-ar fi plăcut? Ce ați fi schimbat?

Aveți în vedere faptul că formabilii de astăzi sunt facilitatori (shadows) care colaborează cu profesorii pentru a furniza servicii educaționale de o mai bună calitate copiilor cu CES. Ce competențe și abilități și-au dezvoltat astăzi? Ce aspecte specifice puteți valorifica din experiza lor în calitate dvs. de formator?

Și, la fel de important, vă rugăm să reflectați asupra a ceea ce ați învățat dvs. astăzi de la facilitatorii participanți la curs; puteți identifica un element din expertiza lor pe care-l puteți utiliza sau adapta pentru a vă dezvolta respectul față de diferențele individuale în organizarea, managementul și desfășurarea activităților dvs. de formare?

MODULUL 6

Inteligență emoțională și competențe de management al stresului

Activitea 1. Pot manageria stresul

Activitea 2. Puncte de vedere

Analiză și evaluare

Activitatea 1

Pot manageria stresul

Prezentare generală

Această activitate are ca obiectiv să ajute „shadows” să devină conștienți de situațiile care îi determină să experimenteze stresul la clasă și să găsească soluții la aceste situații.

Această activitate permite „shadows” să facă față stresului și să crească productivitatea din timpul lecțiilor.

Obiective

- ✓ să dezvolte inteligența emoțională și toleranța la stres a „shadows”
- ✓ să dezvolte conștientizarea „shadows” cu privire la impactul stresului și importanța strategiilor de coping

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☒ resurse specifice: paper, scissors	

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul prezintă o scurtă prezentare despre inteligența emoțională și managementul stresului (referințele 1 și 2). Apoi, formatorul oferă informații despre activitatea care include drama creativă și oferă informații scurte despre beneficiile dramei creative (referința 3).

Formatorul împarte participanții în trei grupuri (numărul participanților din fiecare grup depinde de numărul total al participanților la formare) și îi anunță sarcina, și anume să discute despre o problemă care le produce stres la clasă, în timpul activității de shadow.

În acest moment, formatorul distribuie fiecărui grup o foarfecă și o foaie de hârtie triunghiulară, menționând că triunghiul reprezintă stresul, iar o formă rotundă simbolizează fericirea. Sarcina grupului este să scrie în fiecare colț al triunghiului o problemă care le provoacă stres la clasă.

Formatorul începe cu primul grup, ținând în mână triunghiul și foarfeca, citind fiecare problemă menționată și solicitând celorlalte grupuri să găsească soluții la aceste probleme; când soluția menționată de celelalte grupuri este considerată a fi adecvată de către participanții din primul grup, formatorul taie colțul triunghiului, începând să creeze o formă rotundă; apoi, formatorul abordează problema din al doilea colț și apoi al treilea colț, astfel încât la final să se creeze o formă rotundă din cea inițială de triunghi.

Formatorul continuă cu celelalte două grupuri, evidențiind faptul că stresul, simbolizat de triunghi, poate fi transformat în fericire, simbolizată de cerc, cu sprijinul celorlalți, subliniind că „Tu ești soluția!”.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să furnizați toate materialele necesare pentru această activitate
- ✓ acordați atenție deosebită asigurării unui mediu confortabil pentru ca participanții să-și poată exprima ideile
- ✓ acordați atenție deosebită motivării participanților de a se implica în această activitate, chiar și cei care sunt reticenți la această metodologie, și explicării eficacității acestei metodologii la sfârșitul activității

Analiză și evaluare

Formatorul solicită participanților să răspundă la următoarele întrebări (sau altele similare) și moderează discuția:

- Ce părere aveți despre această activitate?
- Cum v-ați simțit pe parcursul acestei activități?
- Această activitate v-a făcut să vă schimbați perspectiva cu privire la opiniile și emoțiile altor persoane?
- Considerați că această activitate a contribuit într-o oarecare măsură la competențele dvs. empatice?

Formatorul încurajează participanții să-și împărtășească experiența personală cu privire la subiectul activității și dirijează discuția cu scopul de a facilita furnizarea de feed-back din partea participanților.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul recomandă participanților shadows să citească câteva materiale specifice și să reflecteze asupra lor:

Referința 1: www.helpguide.org/articles/mental-health/emotional-intelligence-eq.htm

Referința 2: www.berkeleywellbeing.com/stress-management.html

Referința 3: <https://study.com/academy/lesson/creative-drama-definition-example.html>

Activitatea 2

Puncte de vedere

Prezentare generală

Această activitate utilizează jocul de rol pentru a ajuta „shadows” să-și dezvolte competențele de management al stresului și inteligența emoțională.

Obiective

- ✓ să dezvolte inteligența emoțională și toleranța la stres a „shadows”
- ✓ să dezvolte conștientizarea „shadows” cu privire la înțelegerea propriilor sentimente sau a altora și să găsească soluții la situațiile stresante

Materiale & resurse

☐ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☒ resurse specifice: puzzle	

Țimp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în două grupuri egale (dacă numărul total al participanților nu este egal, formatorul se alătură uneia din echipe). După împărțirea aleatorie a participanților, formatorul anunță că un grup se va comporta ca shadows, iar celălalt grup se va comporta ca elevi cu CES într-o activitate scurtă de joc de rol.

Fiecare pereche își joacă rolul într-o activitate simplă, adică realizarea unui puzzle simplu (puzzle-ul trebuie să poată fi realizat în 3+5 minute).

După ce fiecare grup și-a terminat sarcina, formatorul începe o discuție prin adresarea unor întrebări simple, precum:

- Ce a fost mai stresant, să fiți shadow sau copil cu CES?
- Cine a fost mai fericit la finalizarea sarcinii, shadow sau copilul cu CES?

Întrebări pentru participanții care au avut rolul de copil cu CES:

- A fost dificil să jucați acest rol? Care a fost cea mai dificilă parte?
- V-ați simțit ajutat de către shadow?
- Ați fi avut nevoie și de altceva?

Întrebări pentru participanții care au avut rolul de shadow:

- Care au fost aspectele pozitive și cele negative din timpul activității desfășurate împreună cu copilul cu CES, interpretat de colegul dvs.?
- Credeți că ar fi fost mai greu să jucați celălalt rol?
- A fost ușor să vă adaptați la nevoile rolului interpretat de colegul dvs.?

Formatorul conduce discuția spre sublinierea faptului că cel mai important factor care contribuie la reducerea stresului resimțit de shadows este să cunoască și să înțeleagă cu adevărat copilul cu care lucrează.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să furnizați toate materialele necesare pentru această activitate
- ✓ acordați atenție deosebită asigurării unui mediu confortabil pentru ca participanții să-și poată exprima ideile
- ✓ acordați atenție deosebită motivării participanților de a se implica în această activitate, chiar și cei care sunt reticenți la această metodologie, și explicării eficacității acestei metodologii la sfârșitul activității

Analiză și evaluare

Formatorul solicită participanților să reflecteze asupra activității și moderează discuția adresând câteva întrebări:

- Ce părere aveți despre această activitate?
- Cum v-ați simțit pe parcursul acestei activități?
- Această activitate v-a făcut să vă schimbați perspectiva cu privire la opiniile și emoțiile altor persoane?
- Considerați că această activitate a contribuit într-o oarecare măsură la competențele dvs. de coping al stresului și la inteligența emoțională?

Formatorul încurajează participanții shadows să-și împărtășească experiența personală cu privire la subiectul activității și moderează discuțiile cu scopul de a facilita furnizarea de feed-back din partea participanților.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită participanților shadows să reflecteze asupra următoarelor afirmații și să fie pregătiți să împărtășească gândurile lor în cadrul întâlnirii viitoare:

- Copiii ar trebui să fie acceptați așa cum sunt, nu ar trebui să fie forțați să facă lucruri pe care nu le pot realiza.
- Copiii nu ar trebui să fie învinuiți.
- Copiii ar trebui să dețină abilitatea de a spune nu și de a se proteja de ceilalți.

Activitatea 3

Analiză și evaluare

Prezentare generală

Această activitate este utilizată pentru a vedea pe scurt ce se întâmplă în cadrul unei sesiuni de formare, concluziile finale ale zilei și eventuale sugestii de activități pe care „shadows” le pot folosi în munca viitoare atunci când colaborează cu profesorul de la clasă.

Obiective

- ✓ să îi facă pe participanții să reflecteze asupra activităților de formare și asupra achizițiilor individuale și de grup
- ✓ să îi facă pe participanți să reflecteze asupra noilor strategii, instrumente și resurse pe care le pot utiliza în viitoare colaborare cu profesorii de la clasă

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☐ specific resources:	

Timp

10 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul solicită participanților să reflecteze asupra afirmațiilor de mai jos și începe o activitate de brainstorming:

Consider că soluțiile diferite mă ajută să gândesc pozitiv / negativ pentru că .....

Relaționarea cu un elev diferit mă face să .....

Consider că este mai mult / mai puțin stresant să relaționez cu un elev diferit pentru că .....

Aceste activități m-au făcut să ..... la managementul stresului pentru că .....

Este important să ai cunoștințe despre inteligența emoțională pentru că .....

Formatorul încurajează participanții să-și împărtășească experiența personală cu privire la subiectul activității și dirijează discuția cu scopul de a facilita furnizarea de feed-back din partea participanților.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să asigurați un mediu confortabil pentru ca participanții să-și poată exprima ideile
- ✓ acordați atenție deosebită încurajării tuturor participanților de a furniza feed-back

Reflecție pentru formatori

Când aveți timp, reflectați asupra modului în care ați coordonat activitățile de formare și asupra rezultatelor obținute. Ce a fost bine? Ce ați putea îmbunătăți?

Vă rugăm să reflectați asupra acestei sesiuni de formare. Dacă ați fi fost cursant astăzi, ce v-ar fi plăcut? Ce ați fi schimbat?

Aveți în vedere faptul că formabilii de astăzi sunt facilitatori (shadows) care colaborează cu profesorii pentru a furniza servicii educaționale de o mai bună calitate copiilor cu CES. Ce competențe și abilități și-au dezvoltat astăzi? Ce aspecte specifice puteți valorifica din experiza lor în calitate dvs. de formator?

Și, la fel de important, vă rugăm să reflectați asupra a ceea ce ați învățat dvs. astăzi de la facilitatorii participanți la curs; puteți identifica un element din expertiza lor pe care-l puteți utiliza sau adapta pentru a vă dezvolta inteligența emoțională și abilitățile de management al stresului?

MODULUL 7

**Flexibilitate și adaptabilitate la situații și reacții
imprevizibile din partea copiilor, în special cei cu CES**

Activitatea 1. Ar trebui să planificăm o vânătoare de comori?

Activitatea 2. Hai să jucăm vânătoarea de comori

Analiză și evaluare. Compararea grupurilor

Activitatea 1

Ar trebui să planificăm o Vânătoare de comori?

Prezentare generală

Această activitate utilizează o metodologie și strategii de cooperare care să ajute „shadows” să-și dezvolte capacitatea de colaborare și împărtășire cu scopul de a implementa practici incluzive.

Această activitate este importantă pentru că permite shadows să experimenteze diferite strategii operative comune cu scopul de a atinge obiectivele comune.

Această activitate permite shadows să compare și să diferențieze alte modalități de acțiune, unele mai favorabile incluziunii și altele mai puțin favorabile.

Obiective

✓ să dezvolte flexibilitatea și adaptabilitatea la situații și reacții imprevizibile din partea copiilor, în special al celor cu CES

✓ să dezvolte competențele „shadows” de planificare și împărtășire a unui proiect comun și focalizat

Materiale & resurse

instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)

instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)

fișe de lucru in Appendix 1,2,3 etc.

specific resources:

instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)

instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

grupuri mici (5-10 membri)

grupuri medii (10-20 membri)

grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte cursanții din grup în două subcategorii: primul grup este format din maxim 4 - 5 membri, iar al doilea grup este format din peste 5 membri, dar maxim 10 (dacă numărul total al participanților este mai mare, pot fi formate două grupuri mici și două grupuri mari).

Sarcina pentru cele două grupuri este să planifice și să organizeze o vânătoare de comori pentru copiii din clasa în care lucrează ca shadows (vânătoarea de comori este un joc în care fiecare jucător primește o serie de indicii care îl direcționează către un premiu ascuns).

Primul grup primește un criteriu suplimentar: trebuie să lucreze în conformitate cu principiile învățării prin cooperare. Prin urmare, membrii vor primi explicații într-o manieră simplă și precisă despre fundamentele acestei metodologii și felul în care aceștia trebuie să abordeze activitatea pentru atingerea unui scop comun (interdependență pozitivă, responsabilitate individuală și de grup, interacțiunea pozitivă față-în-față, competențe sociale, evaluare individuală și de grup; vezi literatura de specialitate).

Al doilea grup, pe de altă parte, nu primește indicații despre cum ar trebui să procedeze.

Fiecare grup are la dispoziție 15-20 de minute pentru a planifica vânătoarea lor de comori și apoi fiecare grup își prezintă ideile colegilor.

Formatorul începe o discuție prin adresarea unor întrebări, precum:

- Considerați că implicarea profesorilor în proiectarea acestei activități poate schimba rezultatul?
- Pentru grupul mic: Ați structurat activitatea într-o modalitate precisă și focalizată? Ați avut grijă de elevi aflați în dificultate? Au cooperat toate persoanele? Sarcinile au fost distribuite în funcție de particularitățile și atitudinile fiecărei persoane? Au intervenit conflicte, și, dacă da, cum ați reușit să le depășiți?
- Pentru grupul mare: Cum ați lucrat împreună? Cum ați împărțit sarcina, spre exemplu, ce a trebuit să realizați dvs.? Ați depășit conflictele apărute prin discuții față-în-față sau dialog? S-a comportat vreunul dintre voi ca un lider?

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți la principiile pe care se bazează metodologia de învățare prin cooperare astfel încât să furnizați informații clare și precise cu privire la cum trebuie să lucreze primul grup
- ✓ acordați atenție deosebită instrucțiunilor pe care le oferiți grupului mic și celui mare

Analiză și evaluare

Formatorul solicită participanților să reflecteze asupra rezultatelor activității, strategiile implementate pentru îndeplinirea sarcinii cu scopul de a utiliza comentariile și opiniile într-o colaborare viitoare.

Grupul mare va cerceta aspectele care au funcționat și cele care nu au funcționat pe parcursul activității; va analiza strategiile comune implementate și se vor analiza dacă au funcționat.

În schimb, grupul mic va reflecta asupra felului în care metodologia aplicată a permis o structurare corectă și spontană a activității prin implicarea și colaborarea tuturor.

În plus, formatorul subliniază că principalele obiective ale activității sunt:

- cum să planifici o activitate
- cum să stabilești rolurile în grup
- să promoveze cooperarea și comunicarea între membrii fiecărui grup

Au loc discuții între cele două grupuri.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită cursanților shadows să reflecteze și să fie pregătiți să împărtășească gândurile lor în cadrul întâlnirii viitoare, care presupune realizarea / implementarea planului vânătorii de comori.

Formatorul sfătuiește cursanții să noteze problemele critice apărute pe parcursul discuțiilor și să le posteze într-un „padlet”, împărțit deja în două secțiuni de către formator.

Formatorul subliniază că, la sfârșitul activității, cursanții vor avea la dispoziție un șablon care poate fi modificat în funcție de necesitate.

Activitea 2

Hai să jucăm Vânătoarea de comori

Prezentare generală

Această activitate ajută cursanții „shadows” să-și dezvolte abilitatea de a pune în practică ce au planificat în activitatea anterioară conform diferitelor tipuri de grupuri de lucru (învățarea prin cooperare și grup de lucru nestructurat).

Această activitate este importantă pentru că testează abilitatea de a pune în practică propunerea realizată de grupuri pe parcursul planificării.

Această activitate permite cursanților să experimenteze eficacitatea planificării prin execuție.

Obiective

✓ să dezvolte flexibilitatea și adaptabilitatea la situații și reacții imprevizibile din partea copiilor, în special al celor cu CES

✓ să dezvolte competențele shadows: competențe de coordonare, competențe de comunicare și transmitere a sarcinilor, implementarea propriu-zisă a propunerilor dezvoltate și planificate anterior

Materiale & resurse

instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)

instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)

Appendix 1

resurse specifice: the treasure hunt developed previously

instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)

instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

grupuri mici (5-10 membri)

grupuri medii (10-20 membri)

grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Această activitate secundară pune în practică vânătoarea de comori planificată anterior. Grupul mic va propune vânătoarea de comori planifică grupului mare, iar grupul mare va propune vânătoarea de comori primului grup.

Având în vedere faptul că discutăm despre flexibilitate și adaptabilitate la situații neprevăzute, formatorul poate crește nivelul de dificultate prin introducerea unui eveniment neașteptat căruia grupul trebuie să-i facă față: presupunerea că cineva nu reușește să finalizeze sarcina atribuită și reacționează inadecvat.

La sfârșitul activității, formatorul explică faptul că grupurile au lucrat conform unor metodologii diferite și explică, de asemenea, celui de-al doilea grup principiile metodologice care au stat la baza propunerii făcute de primul grup.

Instrucțiuni generale pentru formatori

✓ fiți conștienți de faptul că este posibil ca un grup să nu dețină flexibilitatea necesară pentru a face față neprevăzutului și că poate fi esențial să furnizați sugestii de rezolvare a situației problematice

✓ acordați atenție deosebită dinamicii comunicative dintre cele două grupuri și ca fiecare grup să fie încrezător în planificarea atribuită fără condiționări

Analiză și evaluare

Formatorul solicită participanților să răspundă la următoarele întrebări și moderează discuția:

- Ce dificultăți au intervenit în planificarea jocului? Sarcina transmisă a fost clară?
- Atribuirea rolurilor a fost bine definită?
- Ați găsit loc pentru flexibilitate în planificarea atribuită care să vă permită să îmbunătățiți și să personalizați activitatea?

Fiecare grup notează pe padlet dificultățile apărute pe parcursul realizării activității.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită cursanților să reflecteze asupra rezultatelor din activitatea anterioară și adresează câteva întrebări: Cum putem coopera într-o modalitate eficientă și funcțională? Cât de important este dialogul continuu și direct? Ce părere aveți despre distribuția sarcinilor și a rolurilor? Dar despre colaborare și suportul mutual?

Anexa 1 – Învățarea prin cooperare

Învățarea prin cooperare este o metodologie de predare / învățare care utilizează grupuri mici în cadrul cărora este posibilă atât învățarea cât și îmbunătățirea relațiilor sociale. Ideea principală din spatele metodei este că grupul este ca un set de resurse, înțeles ca fiind atât cunoștințe cât și competențe, iar elevii / participanții sunt înțeleși ca fiind resurse ce trebuie activate. Această metodologie face ca învățarea să fie atât un proces de participare cât și un schimb între persoanele implicate. Pentru a organiza clasa în grupuri cooperative, trebuie să se țină cont de câteva reguli. Una dintre cele mai utilizate aplicații datorită flexibilității particulare, în special în școlile italiene, este propunerea lui Johnson, Johnson și colaboratorii (1989; 1996).

Propunerea se bazează pe cinci principii generale:

1. Interdependență pozitivă: are loc atunci când fiecare membru din grup percepe și este conștient de relația lui cu ceilalți în ceea ce privește munca, care poate fi benefică sau, dimpotrivă, dăunătoare pentru grup. Interdependența pozitivă se obține prin furnizarea unor sarcini structurate clar astfel încât acestea să nu poată fi realizate decât prin cooperarea efectivă a tuturor membrilor.
2. Responsabilitatea individuală și de grup: strâns legată de principiile interdependenței pozitive este responsabilitatea individuală și de grup, fiecare persoană percepe că este responsabil(ă) pentru el / ea și pentru ceilalți.
3. Interacțiunea pozitivă față în față: presupune colaborarea pozitivă prin încurajarea fiecăruia, și implică în mod necesar conștientizarea faptului că feed-back-ul, pozitiv sau negativ, are ca scop îmbunătățirea lucrului individual și, așadar, lucrul în echipă. Pentru a stimula acest tip de interacțiune, este importantă interacțiunea „fizică” față în față în cadrul grupului, astfel că se dorește ca grupul să aibă maxim 4-5 membrii pentru a putea fi realizate schimburi directe.
4. Competențe sociale: este necesar ca toată lumea din grup să fie capabilă să relaționeze în mod eficient cu ceilalți, adică să dețină competențe sociale. Lucrul în echipă presupune împărtășirea continuă și conflicte inevitabile, aspecte care trebuie să fie rezolvate într-un mod constructiv. Membrii grupului trebuie să fie capabili să susțină în mod eficient rolul de lider, să ia decizii, să clădească încrederea, să comunice și să managerieze un conflict.
5. Evaluarea individuală și de grup: la sfârșitul activității/ lucrului, grupul cooperativ trebuie să evalueze aspectele care au funcționat și cele care nu au funcționat pe parcursul acestui proces. De fapt, pentru o îmbunătățire progresivă, este necesar să se analizeze cu atenție felul în care a fost realizată munca de echipă prin identificarea problemelor critice și a punctelor forte.

Activitea 3 – analiză și evaluare

Compararea grupurilor

Prezentare generală

Această activitate este utilizată pentru a vedea pe scurt ce se întâmplă în cadrul unei sesiuni de formare, concluziile finale ale zilei și eventuale sugestii de activități pe care „shadows” le pot folosi în munca viitoare atunci când colaborează cu profesorul de la clasă.

Obiective

- ✓ să îi facă pe participanții să reflecteze asupra activităților de formare și asupra achizițiilor individuale și de grup
- ✓ să îi facă pe participanți să reflecteze asupra noilor strategii, instrumente și resurse pe care le pot utiliza în viitoare colaborare cu profesorii de la clasă și asupra metodologiei de învățare prin cooperare: importanța structurării unei activități comune, importanța creării unei interdependențe pozitive între membrii grupului

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☒ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☒ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☐ specific resources:	

Timp

10 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul solicită cursanților shadows să facă o comparație a felului în care au lucrat cele două grupuri. Cele două grupuri vor vedea, într-un mod comun, opiniile și notițele postate pe padlet / flipchart și vor compara modurile diferite de planificare și operare.

Cele două grupuri vor redacta o analiză S.W.A.T. pentru a sublinia punctele forte și slăbiciunile celor două proceduri implementate.

Formatorul încurajează cursanții să reflecteze asupra faptului că implementarea unei planificări este condiționată de abordarea metodologică care asigură flexibilitatea și astfel, obținerea scopului, chiar și în condițiile în care apar reacții neprevăzute din partea elevilor cu CES.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți conștienți de eventualele dificultăți ale participanților în identificarea particularităților metodologiei
- ✓ acordați atenție deosebită înțelegerii corecte și complete ale metodologiei

Reflecție pentru formatori

Când aveți timp, reflectați asupra modului în care ați coordonat activitățile de formare și asupra rezultatelor obținute. Ce a fost bine? Ce ați putea îmbunătăți?

Vă rugăm să reflectați asupra acestei sesiuni de formare. Dacă ați fi fost cursant astăzi, ce v-ar fi plăcut? Ce ați fi schimbat?

Aveți în vedere faptul că formabilii de astăzi sunt facilitatori (shadows) care colaborează cu profesorii pentru a furniza servicii educaționale de o mai bună calitate copiilor cu CES. Ce competențe și abilități și-au dezvoltat astăzi? Ce aspecte specifice puteți valorifica din experiza lor în calitate de dvs. de formator?

Și, la fel de important, vă rugăm să reflectați asupra a ceea ce ați învățat dvs. astăzi de la facilitatorii participanți la curs; puteți identifica un element din expertiza lor pe care-l puteți utiliza sau adapta pentru a vă dezvolta adaptabilitatea la situații neprevăzute în organizarea, managementul și desfășurarea activităților dvs. de formare?

MODULUL 8

Abilitatea de a fi suportiv, de ajutor și încredere, de a încuraja copiii să-și împărtășească problemele

Activitea 1. Ce emoție este?

Activitea 2. Finalul poate fi inventat

Analiză și evaluare. Ce trebuie făcut la clasă?

Activitatea 1

Ce emoție este?

Prezentare generală

Această activitate utilizează metoda jocului de rol pentru a-i face pe „shadows” să înțeleagă influența pe care o pot avea emoțiile într-un context relațional, bazat pe faptul că a ști să gestionezi emoțiile înseamnă promovarea unei atmosfere pozitive care vizează intensificarea diversității și promovarea incluziunii în educație (D. Goleman, Emotional Intelligence, 1998).

Obiective

- ✓ să dezvolte abilitatea shadows de a fi suportivi, de ajutor și încredere, de a încuraja copiii să-și împărtășească problemele
- ✓ să dezvolte abilitatea shadows de a identifica emoțiile printr-o atentă observarea a situațiilor și de a recunoaște emoțiile lor referitoare la situațiile observate

Materiale & resurse

- instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)
- instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
- instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)
- instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
- fișe de lucru
- specific resources:

Țimp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în 4-5 grupuri de câte 4-6 participanți (în funcție de numărul total al participanților) și solicită fiecărui grup să reflecteze asupra unei situații specifice din activitățile educaționale în care au fost implicate emoții puternice.

Apoi, fiecare grup trebuie să creeze și să joace o scurtă scenă în care să joace situația și să sugereze emoțiile care au fost implicate; fiecare grup are la dispoziție 5 minute pentru a proiecta jocul de rol și pentru a atribui fiecărui membru din grup câte un rol.

Jocurile de rol sunt jucate și sarcina pentru celelalte grupuri care vizionează scena este să identifice emoțiile jucate de fiecare actor.

Formatorul inițiază și ghidează o dezbatere prin intermندیul următoarelor întrebări:

- Au apărut diferențe de percepție a emoțiilor? Care? De ce?
- Există indicii comportamentale care pot conduce la selecția unei emoții în defavoarea alteia? Care sunt aceste indicii? Ce ne ajută să identificăm corect o emoție?

Pentru a încheia, formatorul poate face o scurtă prezentare a definiției lui Goleman despre conștiința de sine (de exemplu, abilitatea de a recunoaște emoțiile și punctele forte ale celorlalți, precum și limitele și punctele slabe; include, de asemenea, abilitatea de a intui felul în care aceste caracteristici personale sunt capabile să-i influențeze pe alții) pe care ne focalizăm când recunoaștem emoțiile într-un anumit context.

Mai multe materiale pe acest subiect sunt disponibile aici: <https://bit.ly/3fnRfAj>.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți să explicați participanților că nu este ușor să interpreteze emoțiile copiilor, având în vedere faptul că aceștia nu știu cum să denumească emoțiile pe care le resimt, în special în cazul copiilor cu CES
- ✓ acordați atenție deosebită implicării tuturor participanților în jocul de rol și în discuțiile ulterioare

Analiză și evaluare

Formatorul solicită shadows să reflecteze asupra diferențelor în care oamenii pot percepe diferit aceeași situație în timp ce sunt încă afectați de situație.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită participanților shadows să reflecteze asupra unei întrebări specifice, precum: „Când resimți emoții puternice pentru elevii dvs., indiferent dacă sunt pozitive sau negative?” și să fie pregătiți să-și împărtășească gândurile în cadrul întâlnirii viitoare.

Activitatea 2

Finalul poate fi inventat

Prezentare generală

Această activitate îi ajută pe shadows să reflecteze asupra auto-reglării ca abilitate de gestionare a punctelor forte, emoțiilor și punctelor slabe ale persoanelor, prin adaptarea la diferitele situații care pot interveni, pentru a-și atinge scopurile și obiectivele. Această activitate vizează posibilitatea de a interpreta comportamentul celuilalt pentru a-l modifica. Acest lucru este posibil utilizând mima, care este o metodă corporală care activează neuronii-oglină.

Obiective

- ✓ să dezvolte abilitatea shadows de a fi suportivi, de ajutor și încredere, de a încuraja copiii să-și împărtășească problemele
- ✓ să dezvolte abilitatea shadows de auto-reglare pentru a îmbunătăți comunicarea și relațiile interpersonale

Materiale & resurse

- instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)
- instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
- instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)
- instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
- Appendix 1
- specific resources

Timp

40 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul împarte participanții în grupuri de câte 4-5 membri, în funcție de numărul total de participanți, și le explică faptul că sarcina lor constă în a continua o poveste care le va fi prezentată. Activitatea implică citirea unei povesti dintr-o carte de copii, „Butoiul pierdut”.

Formatorul citește începutul poveștii, dar, de asemenea, distribuie varianta printată a textului fiecărui grup pentru a se asigura că fiecare grup înțelege ideea poveștii (anexa 1).

După finalizarea citirii, fiecare grup discută și se pune de acord cu privire la posibilul final al poveștii, pe baza unor două întrebări simple:

- Ce va spune din nou Gustavo?
- Ce vor face cei doi prieteni?

După ce au decis cu privire la finalul poveștii, fiecare grup va juca finalul în versiunea lor, focalizându-se pe emoții și prețuirea lor.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți atenți ca toată lumea să-și exprime emoțiile într-o modalitate diferită, având în vedere că recunoașterea lor este primul pas în interacțiunea cu ceilalți, îmbunătățind comunicarea
- ✓ acordați atenție deosebită faptului că este posibil ca anumite persoane să nu știe să se comporte în momentul în care ceilalți își exprimă emoțiile, așa că este foarte important să subliniați necesitatea de a recunoaște emoțiile și de a ști că ele pot conduce la consecințe asupra comunicării

Analiză și evaluare

Formatorul ghidează reflecțiile prin explicarea faptului că „a te pune în pielea” copiilor ajută la crearea unei atmosfere pozitive în care se simt confortabil să se exprime. Focalizarea pe o emoție specifică comparativ cu alta ne ghidează, de asemenea, spre soluția corectă care să fie implementată.

Sugestii pentru activități viitoare

Formatorul solicită participanților „shadows” să reflecteze asupra emoțiilor pe care le-au resimțit pe parcursul activității și să fie pregătiți să-și împărtășească gândurile în cadrul întâlnirii următoare.

Anexa 1. Povestea din carte pentru copii „Butoiul pierdut ”

“Scaldino este un drăguț cățeluș ciobănesc din Maremma, și caută un obiect, un butoi, care aparține unchiului său, Bernardo. Zăpada nu îi permite să găsească drumul către casă, dar favorizează întâlnirea cu Gustavo, o veveriță, care rămâne cu el până la sfârșitul neașteptatei aventuri.

În căutarea drumului către casă, Scaldino și Gustavo vor da peste aventuri care îi vor pune pe amândoi în dificultate... Bumble din Fiocco, un iepure alb, care este într-un pericol foarte mare: ascuns în viziunea lui sub trunchiului unui copac, care este amenințat de o vulpe ce vrea să-l mănânce. Gustavo și Scaldino aud o voce în depărtare...

- Nu fugi! Acum ești prins, o să fii prânzul meu...

Din instinct, cei doi s-au aruncat pe pământ. Nu au înțeles prea bine de unde provin acele cuvinte amenințătoare, care nu prevestesc nimic bun...

- Inutil să te ascunzi acolo... gaura este prea mică... acum voi săpa puțin și... o să ajung la tine... MMMMH... Deja simt gustul cărnii tale proaspete printre dinții mei... – acea voce diabolică continuă.

- Se aude de acolo, îi șoptește Gustavo prietenului său.

- Nu are cum să fie o vulpe, răspunde Scaldino cu o voce slabă. Bunicul Fedele spune că sunt viclene și rele și că cel mai bine este să eviți să te întâlnești cu ele. Ar fi mai bine să fugim!

Zis și făcut, după ce a luat butoiul între dinții săi, Scaldino se târâie prin zăpadă, încercând să facă cât mai puțin zgomot.

Imitându-și prietenul, Gustavo, aruncat la pământ, începe să înainteze prin zăpadă, dar curând sfârșește acoperit de ea.

- Nu pot merge mai departe, spune acesta la sfârșit, oprindu-se și stând pe loc.

- Bine, treci pe spate, așa vei fi adăpostit de zăpadă, șoptește Scaldino.

- Nu! Nu și nu! Nu este bine să continui, răspunde veverița hotărâtă.

Activitea 3 – analiză și evaluare

Ce trebuie făcut la clasă?

Prezentare generală

Această activitate este utilizată pentru a vedea pe scurt ce se întâmplă în cadrul unei sesiuni de formare, concluziile finale ale zilei și eventuale sugestii de activități pe care „shadows” le pot folosi în munca viitoare atunci când colaborează cu profesorul de la clasă.

Obiective

- ✓ să îi facă pe participanții să reflecteze asupra activităților de formare și asupra achizițiilor individuale și de grup
- ✓ să îi facă pe participanți să reflecteze asupra noilor strategii, instrumente și resurse pe care le pot utiliza în viitoare colaborare cu profesorii de la clasă

Materiale & resurse

☒ instrumente individuale de scris (pix, creioane etc.)	☐ instrumente digitale individuale (telefon, tabletă, laptop etc.)
☐ instrumente de scris pentru grup (flipchart, markere, tablă etc.)	☐ instrumente digitale de grup (computer și proiector, boxe etc.)
☐ fișe de lucru	
☐ specific resources:	

Timp

10 minutes

Dimensiunea grupului

- grupuri mici (5-10 membri)
- grupuri medii (10-20 membri)
- grupuri mari (20-30 membri)

Descrierea activității de formare - metodologie

Formatorul solicită participanților să reflecteze asupra activităților anterioare și ghidează reflecția spre avantajele promovării unei comunicări corecte în clasă, bazată pe empatie și îndreptată spre sporirea diferențelor.

Dacă este timp, formatorii încurajează participanții să inițieze o dezbatere și să împărtășească experiența lor personală și reflecțiile finale cu privire la subiectul activității.

Shadows vor nota pe un post-it verde aspectele pozitive ale sesiunii de formare și pe un post-it roșu idei de îmbunătățire.

Instrucțiuni generale pentru formatori

- ✓ fiți conștienți de faptul că anumite persoane își pot exprima cu dificultate emoțiile cu privire la activitățile desfășurate pe parcursul sesiunii de formare
- ✓ acordați atenție deosebită încurajării participării tuturor participanților la discuția finală

Reflecție pentru formatori

Când aveți timp, reflectați asupra modului în care ați coordonat activitățile de formare și asupra rezultatelor obținute. Ce a fost bine? Ce ați putea îmbunătăți?

Vă rugăm să reflectați asupra acestei sesiuni de formare. Dacă ați fi fost cursant astăzi, ce v-ar fi plăcut? Ce ați fi schimbat?

Aveți în vedere faptul că formabilii de astăzi sunt facilitatori (shadows) care colaborează cu profesorii pentru a furniza servicii educaționale de o mai bună calitate copiilor cu CES. Ce competențe și abilități și-au dezvoltat astăzi? Ce aspecte specifice puteți valorifica din experiza lor în calitatea dvs. de formator?

Și, la fel de important, vă rugăm să reflectați asupra a ceea ce ați învățat dvs. astăzi de la facilitatorii participanți la curs; puteți identifica un element din expertiza lor pe care-l puteți utiliza sau adapta pentru a vă dezvolta abilitatea de a fi suportiv și de încredere în organizarea, managementul și desfășurarea activităților dvs. de formare?

RESURSE PENTRU FORMATORI

Exemple de chestionare de auto-analiză pentru participanți

Exemple de chestionare de auto-evaluare pentru formatori

Exemple de chestionare de auto-analiză pentru participanți

Aceste chestionare pot fi înmânate participanților la începutul programului de formare pentru a-și auto-evalua progresul pe parcursul formării astfel încât să poată solicita alte informații sau activități atunci când este cazul.

Pe parcursul activităților de formare, fiți conștienți de noile informații prezentate de formator și evaluați-vă progresul pentru fiecare temă de discuție; pentru răspunsurile de culoare galbenă sau roșie adresați-vă formatorului pentru sprijin suplimentar.

	Eram deja familiarizat cu conceptul ↓	Am înțeles pe deplin conceptul după activitățile de formare ↓	Am nevoie de informații suplimentare despre acest concept ↓	Nu am învățat nimic despre acest concept ↓
colaborare	☐	☐	☐	☐
lucru în echipă	☐	☐	☐	☐
empatie	☐	☐	☐	☐
respect	☐	☐	☐	☐
răbdare	☐	☐	☐	☐
auto-control	☐	☐	☐	☐
adaptabilitate	☐	☐	☐	☐
feed-back	☐	☐	☐	☐
diversitate	☐	☐	☐	☐
inteligență emoțională	☐	☐	☐	☐
stres	☐	☐	☐	☐
flexibilitate	☐	☐	☐	☐
suport	☐	☐	☐	☐
incluziune	☐	☐	☐	☐
cerințe educaționale speciale	☐	☐	☐	☐

Pe parcursul activităților de formare, fiți conștienți de noile abilități pe care vi le dezvoltați și evaluați-vă progresul pentru fiecare categorie de abilități; pentru răspunsurile de culoare galbenă sau roșie adresați-vă formatorului pentru sprijin suplimentar.

	Deja avea aceste abilități ↓	Mi-am dezvoltat pe deplin aceste abilități ↓	Am nevoie de alte activități pentru a-mi dezvolta aceste abilități ↓	Nu mi-am dezvoltat deloc aceste abilități ↓
abilități de comunicare și colaborare	☐	☐	☐	☐
abilități de lucru în echipă	☐	☐	☐	☐
comportament empatic	☐	☐	☐	☐
abilitatea de a respecta opiniile și nevoile altora	☐	☐	☐	☐
abilitatea de comportament răbdător	☐	☐	☐	☐
abilități de auto-control	☐	☐	☐	☐
adaptabilitate	☐	☐	☐	☐
interes pentru feed-back	☐	☐	☐	☐
abilitatea de a valoriza diversitatea	☐	☐	☐	☐
abilitatea de a respecta diferențele	☐	☐	☐	☐
inteligența emoțională	☐	☐	☐	☐
abilități de management al stresului	☐	☐	☐	☐
flexibilitate și adaptabilitate la situații neprevăzute	☐	☐	☐	☐
abilitatea de a fi suportiv și de încredere	☐	☐	☐	☐
abilitatea generală de a lucra cu copiii cu CES	☐	☐	☐	☐

Exemple de chestionare de auto-evaluare pentru formatori

Pe parcursul activităților, fiți conștient de feed-back-ul din partea cursanților și evaluați-vă activitatea ca formator; fiți mai ales atenți la răspunsurile galbene și roșii pentru a furniza sprijin suplimentar participanților și pentru a vă îmbunătăți activitățile viitoare de formare.

	Nivelul de interes al participanților ↓	Nivelul de participare ↓	Gradul de atingere a obiectivelor (dezvoltarea competențelor propuse) ↓
Modulul 1. Activitatea 1. Protagonistul	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 1. Activitatea 2. Turnul	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 1. Activitatea 3. Analiză și evaluare	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 2. Activitatea 1. Empatie și respect	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 2. Activitatea 2. Cum mă simt?	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 2. Activitatea 3. Analiză și evaluare	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite

	Nevelul de interes al participanților ↓	Nivelul de participare ↓	Gradul de atingere a obiectivelor (dezvoltarea competențelor propuse) ↓
Modulul 3. Activitatea 1. Caruselul	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 3. Activitatea 2. Îmbunătățirea auto-controlului	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 3. Activitatea 3. Analiză și evaluare	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 4. Activitatea 1. Puterea de adaptabilitate	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 4. Activitatea 2. Impactul feed-back-ului	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 4. Activitatea 3. Analiză și evaluare	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 5. Activitatea 1. #Hastag pentru incluziune	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 5. Activitatea 2. Suntem toți experți	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 5. Activitatea 3. Analiză și evaluare	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite

	Nevelul de interes al participanților ↓	Nivelul de participare ↓	Gradul de atingere a obiectivelor (dezvoltarea competențelor propuse) ↓
Modulul 6. Activitatea 1. Pot manageria stresul	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 6. Activitatea 2. Puncte de vedere	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 6. Activitatea 3. Analiză și evaluare	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 7. Activitatea 1. Ar trebui să planificăm o vânătoare de comori?	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 7. Activitatea 2. Hai să jucăm vânătoarea de comori	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 7. Activitatea 3. Analiză și evaluare	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 8. Activitatea 1. Ce emoție este?	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 8. Activitatea 2. Finalul poate fi inventat	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite
Modulul 8. Activitatea 3. Analiză și evaluare	☐ interes deplin ☐ interes parțial ☐ dezinteres total	☐ participare activă ☐ participare parțială ☐ lipsa de participare	☐ atinse pe deplin ☐ atinse parțial ☐ obiective neîndeplinite